UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Primam Infortiati Partem

Bartolus

Lvgdvni, 1567

Libertis agnoscendis vel alen. a patro.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96147

Visual Library

De liberis agnoſcendis, & alendis a parentibus, vel a patronis, vel liberiis. Titul. iij.

¶ **Dictum eſt.** Supra ꝙ ſoluto matrim. quandoque oritur cõtentio ſuper repetitione dotis, ⁊ de hoc dixi in titu. ſ. ſoluto matrimonio, quemadmo. dos petatur. Quandoq; oritur cõtẽtio ſuper impenſis in rebus dotalibus factis, ideo poſuit titu. de impen. Quãdoq; oritur contẽtio ꝓpter res amotas, ideo poſuit titul. rerũ amot. Quãdoq; oritur cõtẽtio de liberis, ⁊ hoc duobus modis, vel qꝛ maritus nõ vult agnoſcere illos in ſuos filios, ideo ponitur hic rubrica de liberis agnoſcen. Et iſtã partẽ ꝓſeqtur iuriſcõſult. vſq; ad l. ſi qs a liberis. Quãdoq; oritur cõtentio de alendis liberis, ideo annectit in rubrica, ⁊ alendis, ⁊ iſtã partẽ proſequitur a principio l. ſi qs a liberis. vſq; ad §. ſolent. Et qꝛ incipit tractare de alimẽtis ⁊ cõtingit interdũ ꝙ parẽtes ſe petãt ali a filijs, ideo ſubnectitur in rubrica parẽtibus, de qbus etiã dixit a principio l. ſi quis a liberis. vſq; ad §. ſolent. permiſtim. Itẽ qꝛ contingit interdũ, vt patroni petant alimẽta a libertis, ſiue ſeruis, vel ecõuerſo, ideo annectitur in rubrica, vel a patronis, vel libertis, de quo dicitur in dicto §. ſolent. vſq; ad fin. Poſtea format quaſdam queſtiones ad materiã, vſq; ad ſinem totius tituli.

LEX I.

Senatuſconſultũ. Diuiſionẽ tituli habuiſtis in rubrica. Prima pars, que tractat de liberis agnoſcẽdis, diuiditur: qꝛ primo Iuriſconſultus ponit in ſumma que fuit mens ſenatuſcõſulti: circa hoc, vſq; ibi, permittit igitur. Ubi ponitur que fuit mens ſenatuſconſulti, inquantũ ſpectat ad mulierẽ, cũ qbuſdã declaratiõibus, vſq; ibi, mariti. Ubi tertia, in qua ponitur mens ſenatuſconſulti, inquantũ ad maritũ ſpectat, vſq; ibi. ſed ſi maritus. Ubi quarta, in qua tractat permiſtim. de marito, ⁊ vxore cõtemnentibus ſenatuſconſultum, vel obediẽtibus, vſq; ad l. ſiue cõtra. §. q a Plantianũ. Ubi quinta, in qua circa dicta format aliquas queſtiões, vſq; ad l. ſi qs a liberis. ¶ Uenio ad primã partẽ, ⁊ iſta eſt clara in text. ¶ Oppo. ad princip. qꝛ de partu falſo ſuppoſito nõ tractat hic. Sol. licet nõ ponatur hic ponebatur tñ in verbis ſenatuſcõſulti. Uel aliter: Licet nõ tractetur principaliter, tñ tractatur ꝑ cõſequentiã, cũ dantur remedia ne part9 poſſit ſupponi. ¶ Quero qua lege teneat, q partum falſo ſupponit. Dic plene, vt l. j. C. de fal. ⁊ ibi plene per gloſſ.

1 ☞ Denunciare poteſt procurator, ⁊ an requiratur ſpeciale mandatum.
2 Procurator cõſtitutus ad denũciãdum, a quo debeat cõſtitui, ſcilicet an a filia tantum, an a patre, an ab vtroque.
3 Citatio facta ad domum quando valeat.
4 Nuncius quomodo referat, quando citatio eſt facta ad domum.
5 Citatio debet fieri ad domũ habitationis, vt valeat, non ad apothecam.
6 Citatio ad hoſpitiũ, in quo quis hoſpitatur, quando fieri poſſit.
7 Manere in ciuitate dicitur qui in ea habet familiam, licet ipſe ſit abſens.
8 Differentia inter ciuitatem, villam, ⁊ municipium.
9 Mulier qualiter denunciat viro ſe pregnantem.
10 Aduerſarium ſuum quis non tenetur inſtruere.

a **§. Permittit.** [a] Opp. ĩ. que ſenten. ſine appel. reſc. l. j. §. itẽ cũ ex edicto. Solue vt ibi.
1 No. hic, † qd denunciatio poteſt fieri per procuratorẽ. Sed hic
queritur, an requiratur ſpeciale mandatum: Et gl. dicit ꝙ ſic in
verb. mãdatũ. que incipit, ſpeciale, vt dicũt, ⁊c. Et ſic no. qd vt ꝓ
curator poſſit denunciare, requiritur ſpeciale mãdatũ. Similẽ
gl. habes in l. de pupillo. §. qui procuratorio. ĩ. de oper. nou. nũ
cia. Gl. quedã in hac eadẽ lege videtur dicere cõtrariũ. ĩ. prox.
§. ſuper verbo, nomine, in ver. mariti, ⁊ allegat l. actiõe. §. renun
ciare. ſ. pro ſocio. Poſſumus dicere, ꝙ hec gl. loquitur in denũ
ciatiõe facta ex parte mulieris, alia in denunciatiõe facta ex par
te viri. Et licet gl. poſſent ſuſtineri, tamẽ credo ꝙ procurator ha
bẽs generale mandatum poſſit denunciare. l. actione. §. renun
ciare. ſ. pro ſocio. ⁊ l. j. in fin. cũ l. ſeq. de oper. nou. nuncia. Facit
l. ſi qs. §. ij. de vſuris. Predicta intelligo qñ denunciatio ſit cir
ca id qd ſpectat ad adminiſtrationẽ bonorũ. Nõ enim eſt de caſi
bus, in quibus requiritur ſpeciale mandatum, qui ponuntur in
l. Pomponius. ſ. de procu. Quandoq; denunciatio nõ ſit circa
ea que reſpiciunt adminiſtrationẽ bonorũ, ⁊ tũc quedã ſunt, que
nõ poſſunt eſſe nota, niſi quatenus a perſona principali proce
dant, vt mulierẽ eſſe pregnantẽ, ⁊ reqritur eſſe ſpeciale manda
tum, vt hic, alias ſecus, vt in gloſſa contraria in hac lege poſita.
2 † ¶ Quero iuxta idẽ, an hoc mãdatũ debeat fieri a patre, ⁊ filia,
an ſufficiat fieri a patre tãtũ, an ſufficiat fieri a filia tantũ: Dyn.
dicit, ꝙ ab vtroq;, per hoc qd dicitur in textu, mãdatũ ab eis eſt.
Puto, ꝙ filia ſola [b] poſſit facere procuratorẽ quia in eo qd ſo
lus filius poſſet facere ſine patre, in eo ſolus poſſet conſtituere
procuratorẽ. l. filiuſfa. §. ſed ⁊ ſi filia. ſ. de ꝓcu. Ad iſtũ text. qui
dicit, ab eis. Reſpond. ꝙ debet intelligi diſiunctiue, ſm ꝙ diſiun
c cta oratio precefferat. ¶ Secundo not. [c] ꝙ denunciatio dꝫ fie
ri in perſonã, vel ad domum, ſi perſone copia haberi nõ poteſt.
d Per hoc dicunt [d] quidã, ꝙ citatio ita demũ tenet † ad domum,
ſi perſona reperiri nõ poteſt. Contrariũ tenet Dyn. hic, per l. ſci
re oportet. §. oportet. de excuſatio. tutorũ, vbi dicit citationẽ fie
ri perſonaliter, vel ad domũ: ⁊ ſic ſufficit alterũ eorum: ſed ipſe
Dyn. in l. iiij. §. pretor. ĩ. de dam. infec. tenet, ꝙ tunc poteſt fieri
ad domũ, ſi nõ poteſt haberi copia perſone. Idem gloſ. extra de
dolo, ⁊ contu. cap. cauſam, ⁊ Inno. de eo qui mit. in poſſeſſio. cau
ſa rei ſer. cap. vlti. Quod intelligo in eo qui nunquã fuit in iudi
cio: ſecus ſi ſemel incepit litigare, tunc enim ſi nõ comparet in iu
dicio, ſufficit, ꝙ citetur ad domum, l. ab eo. C. quomodo, ⁊ quãdo
4 iudex, ⁊ qd ibi no. ⁊ in auth. qui ſemel. ibi poſita. Conſulo † ergo,
ꝙ relatio nuncij ſcribatur ſic. Dicit ſe eũ ſolenniter perqueſiuiſ
ſe, ⁊ quia eũ perſonaliter reperire nõ potuit, ideo citauit ad do
mũ. Predicta examino multũ late in d. l. iiij. §. pretor de damn.
e infe. [e] Tertio † ex verbo, domũ, no. ꝙ denũciatio, ſeu citatio, de
5 bet fieri ad domũ habitationis, [f] nõ ad apothecam, vel ſtationẽ
licet in contrariũ faciat l. item apud Labeonẽ. §. cõuiciũ infra,
de iniur. ¶ Sed quero, quid ſi habeat plures domos, in quib9
habitet: Reſpondeo de hoc eſt gl. de electio. capitu. cauſam. in
clem. dixi in d. ij. pretor. ¶ † Quero nũquid ſufficiat citari ad
hoſpiciũ, in quo hoſpitatur: Tert. hic videt dicere ꝙ ſic, ſi in ci
uitate maneat. Hoc intelligo de hoſpitio, in quo habitat, non de
eo in quo pauliſper hoſpitatur. Illud enim nõ eſt habitare, vt l.
j. §. hoſpes. ſupra de his qui deie. vel effu. Et hoc innuit hic tex.
dũ dicit, in ciuitate maneat, hoc eſt, in ciuitate habitationẽ ha
7 beat. ¶ Et ex hoc no. † gl. que eſt hic, ꝙ in ciuitate dicitur ma
nere, licet ibi nõ ſit preſens, ſi tñ ibi retinet familiam ſuã, vt dixit
hic gl. ſuper verbo, manere. facit de vſu, ⁊ habita. l. ſi maritus. ⁊
infra, de lega. iij. l. queſitũ. §. j. qd allegabã in queſtione de facto.
Factũ fuit hic ſtatutum, ꝙ oẽs habitantes de ciuitate a die dicti
ſtatuti cõfecti habeantur pro ciuibus. Contingit, qd illa die qui
dã erat extra territorium ciuitatis, tamen domum, ⁊ familiam
ſuam retinebat in ciuitate, certe illa die habitare videbatur, vt
8 ex predictis patet. ¶ † Quero quam differentiam facit hic Iu
riſconſultus, inter ciuitatem, villam, ⁊ municipium. Reſpõdeo,
in ciuitate communiter non habetur domus, niſi cauſa habitã
di, ideo in ciuitate hoſpicium ſimpliciter pro domo accipitur.
In villa vero, ⁊ municipio habentur domus qñq; cauſa habi
tationis, qñq; cauſa fructuum querendorum, ⁊ ideo expreſſit,
quod debet intelligi de domo in qua larem matrimonio collo
cauit, id eſt, in qua familiariter habitauit. Dicam in l. prima. §.
ſiue autem. ĩ. de oper. no. nunciatio. ⁊ Ioan. Andr. ponit in no
uella in cap. ſi ciuitas. de ſenten. excommu. libro ſexto. ¶ Ue
9 nio ad ver. denunciare ex quo no. † formam denunciationis qͣ
mulier debet facere: quia ſolum debet notificare ſe pregnantẽ,
nec debet vlterius inſtigare virum vt mittat cuſtodes. Ex quo
10 † dicit Iacobus de Aretio, quod non tenetur quis inſtruere ad
uerſarium ſuum. Simile ĩ. de publi. l. fina. §. diui. Sed quero
an in denunciatione debeat dicere, ſe pregnantem ex eo, textus
hic dicit primo, quod ſic. Secundo innuit quod ſufficit quod ſim
pliciter dicat ſe pregnantem, ⁊ ſic non facit differentiam. Dicũt
quidam, vt dicit gloſſ. quod denunciando quod ſit pregnãs, ſub
intelligitur, ex eo. Iſtud non eſt verum quia denunciatio eſſet in
certa, vt l. denunciaſſe. ĩ. de adulte. Et vide gloſſam, que incipit
denunciare. Et ſic licet in ſtipulatione perſona extrinſecus non
intelligatur. l. ſi ita ſtipulatus. §. Chryſogonus. infra de verbo
rum obligationibus. tamen in nunciationibus ſemper intelligi
tur perſona, cui nunciatur. Et pro hoc gl. eſt in l. ſtipulatio iſta.
§. qui ita. de verborum obligationibus. Sed puto qd talis nun
ciatio non valeat, per hunc textum, ⁊ qꝛ nunciatio debet eſſe cer
ta vt dixi in l. denunciaſſe. ĩ. de adulte. ⁊ ideo puto primã opinio
nẽ eſſe veram, ſcꝫ quod debeat dicere ſe eſſe ex eo pregnantem.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Permittit. Uide qd per iſtũ textũ, dicat cõſ. xcviij.
Habi-

POM. ¶ Puto ꝙ filia ſola. Et vide ꝙ not. in cap. fin. de iudic. libro ſexto.
c POMA. ¶ Secundo not. Alexand. in l. iiij. §. pretor ait de damno infecto.
d AND. BAR. ¶ Per hoc dicunt. Et vide plene in preallegat. §. Pretor. per Mod.
e POM. ¶ Damno infecto. Vide Iaſon. in l. plerique. in j. col. ff. de in ius vocand.

¶ Habitationis. Pro cõcordia, adverte, ꝙ in his que dicit Bar. in hoc §. permittit, ſcilicet, ꝙ citatio facta ad domum in qua habitat cũ familia, dicitur iuri canonico contradicere, allega. per dominum Alexand. in l. cum quidam. ff. de fundo inſtructo. vbi Bartol. voluit. ꝙ debet citari ad apothecã. Tu dic ꝙ nõ meretur agi de contrarietate nã in hoc §. permittit, nõ negat quin quandoq; ad apothecam vbi laborat fiat, imo etiã ſi bene conſideretur, idẽ dicit dum concludit ꝙ valet ſi fiat in loco in quo ſtãt perſone, que veriſimiliter notificent citato, ergo etiam vbi laborat, ⁊ ſic non contradicit, imo concordat. Intellige tamen ſemper facta diligenti perquiſitione perſone, ⁊ non reperto perſonaliter, ſecundum doctrinam Bartol. in l. iiij. §. pretor ait. ff. de damno infecto. Rota, deciſione. lj. cum ſi.

1 ☞ Qui non improbat, ⁊ quando remiſſiue.
2 Proteſtatio an quelibet tollat primam.
3 Denunciatio facta procuratori quando conſtituat dominum in mora remiſſiue.
4 Iuramentum defertur ei qui melius ſcit veritatem.

¶ **Mariti.** Oppon. C. de nuptijs, l. patrẽ. Solue vt in gl. in §. pena aũt. ibi. ꝙ maritus debet denunciare, ⁊c. ⁊ ſic collige not. ſecundum gl. † ꝙ qui non improbat, probat. Et vide gloſ. in verb. contra que incipit, Qui nõ improbat, ⁊c. Sed contra illud oppo. de l. quoties. §. ij. j. rem ra. habe. Sol. iſtud eſt in odium eius qui contempſit ſenatuſconſultum. Quando autem quis dicatur improbare ſi non probat, dixi in l. ſi abſenti. §. fin. C. ſi certum peta. ⁊ ibi tangit Cy. ¶ No. ꝙ denunciatio poteſt fieri per procuratorem. ¶ Quero, an requiratur ſpeciale mandatũ: ⁊ dic vt in gl. ¶ Quero, de qua pena hic loquatur, ſunt opi. in gl. Sed puto verũ, ꝙ arbitrio iudicis. l. j. §. expilatores, infra de effra. ⁊ l. ſanctio, infra de pe. ¶ Quero an habeat neceſſe ſe probare filiũ plene, vel ſummarie: Et gl. eſt hic cõtraria, infra eadẽ l. §. ex his, ⁊ ibi examina-
a bo.[a] Extra gl. quero, an hoc ſit verum indiſtincte, ꝙ † quelibet proteſtatio tollat proteſtationẽ primã. Et hic videtur ꝙ ſic. ⁊ infra quod vi aut clam. l. aut qui aliter. §. ſi qs cum denunciaſſet. ¶ In cõtrariũ videt ꝙ nõ tollat, ſed cõfirmet, vt in citato, q̃ reſpõdet ſe nolle venire, ⁊ tũc eſt cõtumax vere. l. Fulcini⁹. §. fina. infra ex qbus cauſ. in poſ. eat. ⁊ nota. in l. fina. š. de in integrũ reſti. Quãdoq; denunciatio fit ad inducẽdũ cõſenſum tuũ tacitũ, vel fictũ, ⁊ tũc cõtraria ꝓteſtatio tollit primã, ⁊ eſt caſus hic, ⁊ in l. aut q aliter. §. ſi qs cũ denunciaſſet. infra, qꝺ vi aut clã. Quãdoque denunciatio fit ad aliũ finẽ, vt puta ad declarãdũ volũtatẽ meã, vel ad cõſtituẽdũ quẽ in mora, ⁊ tũc prima per cõtrariã, proteſtationẽ nõ tollitur, imo eſſet magis cõtumax, vt not. š. de in integ. reſt. l. fin. Et de hoc per Cyn. in l. j. ia quest. C. de lit.
3 cõte. Quero, an † denunciatio procuratori facta conſtituat dominũ in mora: Pe. tangit hic, cuius dicta refert Cyn. C. in qui. cau. in inte. reſt. nõ eſt neceſ. l. in minorũ. in ſecunda q̃ſtio. Dyn. format illã queſtio. in l. de pupillo. §. nunciationẽ, infra de ope. nou. nun. ⁊ ibi diſtinguit prout dicit gl. in l. procurator. in princi. š. de procur. Domin. Andre. de Piſis poſuit iſtã queſtionẽ in repet. quã fecit de. l. ſi quis in princip. j. de lega. iij. ⁊ domin. Ioan. Andr. poſuit in mercur. in cap. in generali. extra de regulis iuris, libro ſexto. Dixi in dicto §. nũciationẽ. ⁊ plene in l. nõ ſolum. §. fina. de operis noui nunciatione. in materia ꝓteſtationum. Vltimo gl. tua, que eſt hic, dicit not. in verbo, illud. ꝙ nunciatio incipit a muliere, quia melius ſcit factum: ⁊ tene mẽti. Et
4 dicit Dynus q̃ † valet quando defertur iuramẽtum, quia debet deferri ei, qui melius ſcit veritatem. Et dic vt in l. in l. in bone fidei. C. de iureiur. ⁊ eod. titul. l. generaliter. ⁊. š. titul. j. l. Marcellus. §. j. declaraui plene. l. admonendi. š. de iureiu.

ADDITIO.

a POM. ¶ Examinabo. Vide Roma. ſingula. dcclxiij. in verſic. vltim. Vide Ange. Are. in §. per alluuionẽ, Inſti de rerũ diui.

1 ☞ Excuſandi mulierem, ſi nõ denunciauit, que ſit iuſta cauſa.
2 Dies diuortij computatur in iſta dilatione, ⁊ intelligitur de momento ad momentum.
3 Dies date dilationis, an competetur in dilatione.

§. **Sed ſi maritus.** Si mulier contemnit ſenatuſconſultũ Plautianum preiudicat filio. niſi vere probet ſe filiũ. ꝙ allit ſi erraret, vel ex ex neceſſitate mulier denunciationẽ omiſiſſet. h. d. vſque ad. §. quemadmodum. Et diuiditur vſque ad l. ſi quis a liberis. Primo loquitur quãdo mulier contemnit ſenatuſconſultum vſq; ibi, quemadmodum. ibi, quando nõ contempſit mulier, nec vir. vſque ad l. quod ſenatuſconſul. alias eſt §. ibi loquitur quando maritus contempſit, ⁊ non mulier, nec vir. vſque ad §. plane. ibi redit ad caſum, quãdo nec vir nec mulier contẽpſit ſenatuſcõſultũ vſque ad l. fine. §. qa Plautianũ, ibi format aliqua dubia circa materiã, vſq; ad finẽ huius partis. ¶ Quero primo quot, ⁊ qui ſunt hi cuſtodes. gl. ponit, ⁊ incipit, forte liberos, ⁊c. Dic vt in gl. ¶ Quero, qd ſi maritus nõ eſt cõtẽtus iſta pena. ſed vult
1 omnino mittere cuſtodes. Dic vt in gl. ¶ Quero, † que poteſt eſſe iuſta cauſa, propter quã mulier excuſatur ſi nõ denũciauit: Reſpondet gl. ꝙ ignorabat ſe pregnantem ⁊ hoc cõtingit, vt dicũt Phyſici. ⁊ Rofr. refert ſuper hoc titu. ex multis ſignis, que debẽt eſſe in mulieribus pregnãtibus, que quandoq; non ſunt. Item addit gl: ꝙ excuſatur ratione minoris etatis, qꝺ not. facit. C. ſi aduer. delic. l. fin. ¶ Quero, quis debeat alere iſtũ filiũ interim: Certe mater, vt dicit gl. que incipit, ſi ꝓbauit ⁊c. ¶ Quero, dicitur hic, dies triginta computantur a die diuortij. §. per-
2 mittitur. dicit † quod triginta dies cõputãtur poſt diuortium, vtrum ergo dies diuortij connumeretur: Dicit Iac. de Are. ꝙ ſic, ⁊ intelligitur de momento ad momentum, vt l. j. §. biduum. ⁊
3 §. dies. ⁊ quod ibi nota. infra quando app. ſit. † In alijs autem dilationibus nunquid dies date dilationis cõputetur in dilatione: ſolet dici in l. prima ſi quis caut. ⁊c. extra de dilatio. cap. ſuper eo. tangitur per Ioan. Andr. in cap. frequẽs. extra de reſtitu. ſpoli. libro ſexto. ⁊ in cap. pia extra de excep. libro ſexto.

1 ☞ Mulier ſi non petit curatorem ventri, excuſatur ſi peperit intra triginta dies.
2 Villa, que nõ denunciauit maleficium intra tempus ſtatuti, excuſatur, ſi interim alius accuſauit, vel iudex inquiſiuit.

§. **Eleganter.** Nota iſtum tex. ꝙ ex eo ꝙ triginta dies ſtatuuntur, nõ habet locũ ſena-
1 tuſconſultũ in ea que parit intra triginta dies. † faci ꝙ ſi mulier non petijt curatorem ventri, nõ imputetur ſibi, ſi intra trigiota dies peperit. Et ſic debet determinari, infra ad Tertu. l. iij. §. ſi mater. verſicul. quod ſi cum pregnans. Itẽ Iacobus de Aret.
2 inducit hunc text. † ad queſtionẽ, ꝙ ſi ſtatutum eſt in ciuitate ꝙ villa debeat denũciare maleficium intra certos dies, qꝺ ſi alius
a interim accuſauerit, vel iudex inqſiuerit, villa excuſetur.[a] Pro hoc eſt l. edicto. §. ij. infra de iure fil. ⁊ infra ad tertyl. l. iij. §. ſi mater. verſicul. ſed ſi forte abſens. ¶ Vltimo dicitur hic, ꝙ ſi mater contemnit ſenatuſcõſultum, nõ preiudicat partui, ſi probat ſe filium, ⁊c. ¶ Quero an hoc debeat probari verum. Breuiter gl. ſuper §. proxi. quem recitare omiſi, tenet ꝙ debet vere probari. Contrarium nota, infra, l. proxi. §. ex his. ⁊ ibi dicam.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Villa excuſetur Dicit idem Bart. in l. ſororẽ. C. de his quib. vt indi, ⁊ Bart. in l. diuus la ij. de cuſto. reo. in vltim. colum. ⁊ Alb. de Roſ. in ij. parte ſtatutorum, queſtio. lxiij. incip. Item quero ſtatuto cauetur ꝙ cõſules villarum. Et vide Bald. in l. ſi quis heres. de inoff. teſt. Bal. in d. l. ſororem limitat opi. Bart. vt ibi per eum. Vide etiam Bar. in l. pen. j. ad Sylla.

1 ☞ Conducens equum ad vecturam, an teneatur de cuſtodia, ſi locans miſit famulum.

§. **Quemadmodum.** Vxor ⁊ maritus obſeruant ſenatuſconſultum licet maritus partũ nõ agnoſceret hoc dicit. ¶ Quero qd ſi maritus mittit cuſtodire ſimpliciter. Glo. hic nõ bene declarat. ⁊ vide eam, que incipit, repete neget. ⁊c. ibi ⁊ cuſtodes miſit. Reſpõdeo, ſufficit per text, q dixit maxime. ⁊ š. eadẽ l. §. permittit. ⁊ innuit. š. eodẽ verſiculo. pena aũt. Induco ad queſtionem.
1 † Conduxiſti equũ ad vecturã ⁊ ille, qui locat equum, tibi mittit famulum, an excuſeris a cuſtodia: Glo. format iſtam queſtionẽ. š. vſufruct. quemadmodum cau. l. penultim. Ego ſum ſolitus

dicere,ꝙ ſi do tibi famulum vt equum reducat,quod tunc negligentia famuli non excuſet te:ſed dolus ſuus te excuſaret.l. ſi vt certo.§.ſi me rogaueris.ſupra commod.Sed ſi do famulum vt eum cuſtodiat,tunc diſtingue vt l.ſi vt certo.§.ſi a me petiſſes,ſupra commodati.

LEX II.

1 ☞ Confiteri videtur qui non facit proteſtationem,vel denunciationem contrariam.
2 Confeſſio patris non facit plenam,ſed aliqualem probationem pro filiatione.
3 Confeſſio filiationis facta extra iudicium quam probationem facere poſſit:
4 Filiationis probande practica.

Quod ſenatuſcõſulto. Si maritus contemnit Senatuſconſultũ Plautianum.cogitur partum agnoſcere, niſi vere probet non filium. Sed ſi mulier contemnit,maritus non cogitur,niſi ille probetur filius
1 hoc dicit.Not.ex princip.iſto quod non facere proteſtationem ſeu denunciationem cõtrariã,vel nõ mittere cuſtodes,eſt quedã
a confeſſio,vt ibi,confeſſio patris ⁊c.Ex quo not. ꝙ † confeſſio patris non facit plenam ſed aliqualem probationem de filiatiõe. ¶ Oppo.ſupra de probatio.l.finali.§.fina.Glo. dicit ibi in cõfeſſione matris,hic in patris.Tu dic,ꝙ nec ibi facit plenam probationem,ſed qualemqualem ſic,vt hic. ¶ Oppon.C.de cõfeſſ.l.j.Solu.ibi in cõfeſſione,que fit in iudicio,hic extra iudiciũ.Et
a vide gloſſ.que incipit,id eſt,magnam probationẽ.Examinem⁹
2 a † an confeſſio filiationis facta extra iudicium preiudicet.Bre
b uiter tu habes tenere pro veritate,[b] ꝙ in cõfeſſione extra ius de filiatione,quandoque quis confitetur principaliter propter ſe,⁊ tũc conſtituit eum in quaſi poſſeſſione filiationis.donec probetur contrariũ,vt hic.⁊ l.fina.ſupra de probation.Quãdoque extra iudicum aſſerit ſuum filium incidenter propter aliud ⁊ tũc indiſtincte dicũt docto.ꝙ nil preiudicat l.ex his.C.de teſtamẽt.mili.melius probat l.epiſtola.in principi.ſupra de pact.Doct.ponunt in l.non nudis.C.de probatio.In iudicio vero facere fidẽ,vt dicta l.j.C.de cõfeſſis.Unũ ego
c [c] addo,ꝙ ſi aliquis incidẽter propter aliud appellat aliquẽ filiũ.ſi quidẽ eſt talis actus,qui non congruit niſi filio,vt exheredatio,vel emancipatio l.quidam cum filium.ff.de verborum obligatiõibus:tunc conſtituetur in quaſi poſſeſſione filiationis.Et vltra docto.fateor qꝺ iſta nuda enunciatio non preiudicat,niſi illud qꝺ vltra ponitur propter qꝺ nomino filium,conuenit magis filio quã extraneo:⁊ tũc conſtituit eum in quaſi poſſeſſione filiationis,vt ſi dico bene veniat filius meus quem volo vt res meas tractet.l.quidã.in principio,ſupra de probatio.Dico aliud,ꝙ quãdo quis tractat eum vt ſuum filium,etiã ſi nulla verba interuenerunt, ponit eum in quaſi poſſeſſione filationis,niſi contrarium probetur.l.j.§.j.in
4 fra de queſtio.Et † iſtud feci tibi notare [d] ad hoc,vt quãdo vis
d probare filium,fiat duo articuli. Unus,quod talis eſt. vel fuit talis filius.Secundus,ꝙ ille qui dicitur pater,eum habuit tenuit,⁊ tractauit eum,vt filiũ.Ex hoc enim preſumeretur filius niſi probaretur contrarium,vt dixi ſ.⁊c.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Examinemus.Uide plene Felyn.in cap.per tuas.de probatio.Barb.conſil.xxvij.

b ALEX. ¶ Pro veritate.Et iſtam doctrinã ſequitur Petrus de Anch.in cap.ſi vero.de ſenten.excõmunic.⁊ de materia habetur per doctor.in ca.tranſmiſſa.qui fil.ſint legit.⁊ in ca.per tuas.de proba.vide per mod.in l.neque.C.de teſta.⁊ Bartol.in l.filiũ.de his qui ſunt ſui.⁊ not.i ca.Michael.de ſi.preſbyt.per Bald.in l.neque natales.⁊ in l.nõ nudis.de ꝓbatio.⁊ omni
b no vide Lyn.in dicta l.nõ nudis.Ange.in l.vxorẽ.de man.teſtamẽ.Innocen.in cap.trãſmiſſe.qui filij ſint legitimi. ¶ Adde melius per Bald.cõſilio lix.libro tertio,vbi dicit,ꝙ ſicut in l.filiũ diffinimus ⁊c.eodẽ mõ ſi pater nominat filiũ,dꝫ intelligi de legitimo ⁊ naturali.Et idẽ in teſte qui deponit filiũ eſſe,⁊ nihil plus dicit,qa intelligit de legitimo ⁊ naturali.Et ſi teſtis dicat,ſcio pro certo qꝺ eſt filius talis,ꝓpter hoc nõ dicit filius,qa debet intelligi ſm humanã naturã,id eſt,preſumptiue,vt lex preſumit,vt j.de edili.edict.l.ſi venditor.Refert etiã Bal.in dicto cõſil.qꝺ cũ quidam ſapiens Bononienſis iuiſſet Romam,⁊ ſummus Pontifex illi dixiſſet,ꝙ erat ſuus filius,quia eum cõceperat dum erat in ſtudio Bononie,⁊ qꝺ volebat eum promouere ad maximos honores,quod ille reſpõdit.Non placet Deo,mater mea fuit vxor ⁊ bona domina.Papa reſpondit,Recedecũ domino,iſte creditur legitimus.Et de probatione filiationis vide eundem Bald.conſilio xv.ſecundo volumin.Et de confeſſione patris facta apud acta ſuper filiatione,vide eodem volum.ne Bald.conſilio cxxxij.

c AND.BAR. ¶ Unum ego.Et benefacit pro queſt.in qua fui interrogatus Bononie.Quidam miſerat quendam ad ſcholas,quem faciebat indui optimis veſtibus,⁊ vocabat ipſum filiũ,an cõſtituatur in quaſi poſſeſſione filiationis:⁊ vide de iſta filiatione Bald.in l.filium,ſ.de his qui ſunt ſui.Barto.Bald.⁊ Lyn.in l.non nudis,C.de proba.l.nõ epiſtolis.eod.tit.Ange.⁊ Lud.in l.neque profeſſio.C.de teſta,Angel.in l.vxorem.ff.de manu.teſta.Imol.in cap.trãſmiſiſſe.qui fil.ſint legi.gl.⁊ ibi Angel.⁊ Joan.de Imola in dicta l.vxorem Bartol.in.j.C.quorum bonorum.Et not.ꝙ iſta opini.ſecundum Bart. multum facit pro opinio.Hoſ.que eſt valde not.vt not.in c.afferte.de preſum.Nã in caſu illius c.dicit ibi gl.ꝙ debet filius habere hereditatẽ illius in cui⁹ erat poſſeſſione filiatiõis,ſed Hoſ.dicebat ꝙ ſi puer poſſidebat vtramqꝫ hereditatẽ habet exceptionẽ contra petentes,ex quo eſt reus.Optime facit,qꝺ hic Barto.dicit,ꝙ in quãtum ad vnum ex confeſſione conſtituitur filius in quaſi poſſeſſione filiationis,⁊ ſic quantum ad alium,vide ibi op.Joannem de Imol.⁊ tu vide Abbat.in capit.per tuas.de probationib.vbi dicit contra Bartolum contra quem conſuluit hic Ferrarie.

d ALEX. ¶ Optare.Adde Bartol.in l.filium.de his qui ſunt ſui,⁊ Bald.in l.neque.C.de teſtbt.

POMA. ¶ Uide Alexand.conſil.lj.incipien.Viſo,⁊ diſcuſſo.in j.volum.Barba.conſi.xxvij.

§.Idem Julianus ait. Oppo.ad verſiculũ ſi quis ex longo,ſupra de his qui ſunt ſui vel.iuris.l.filiũ.Solutio.Azo in ſumma de alendis lib.legit,ꝙ hic non fit §.nec verſicul.⁊ ſic ad precedentia continuetur:⁊ ſic contrarium non obſtat,ſed cõcordat.Alij dicunt quod eſt §.⁊ obſtat contrarium.Sed reſponde vt in gl.quia naſcitur ei filius quo ad alimẽta,⁊ quo ad omnia,donec probetur contrarium.

1 ☞ Actio preiudicialis in rem quãdo pater dixit aliquem eſſe ſuum filium,⁊ filius aliquem eſſe ſuum patrem,ita reperitur,ſicut quando quis dicit ſe eſſe filium.
2 Filius quando debeat habere alimenta.quando mulier cõtempſit ſenatuſconſultum Plautianum.

§.Ex his apparet. No.ibi.ceterũ recuſare poterit filiũ.Signa,⁊ neſcio
1 alibi.Ad quid ſit vtile dicã j.in l.ſine.§.quia Plautia.Ex † quo habes,ꝙ ſicut reperitur actio preiudicialis in rem,per quã pater dixit aliquem filiũ ſuum,⁊ filius aliquem ſuũ patrem,vt Inſti.de actio.§.preiudiciales.⁊ de rei vendicatione.l.j.ita reperitur actio preiudicialis per quam pater negat filium ſuum eſſe,vt hic aperte dicit text. ¶ † Quero,quando mulier contemnit Plautianum,⁊ filius petit alimenta,an oportet qꝺ probet ſe verũ filium:Et glo.dicit hic qꝺ ſic,quã vide,que incipit,ſi plene probet,⁊c.cõtraria gl.eſt in verbo,pena.ſupra eodẽ.l.j.⁊ incipit.ſummatim,⁊c.Tu dic qꝺ mulier quãdoque cõtemnit Plautianũ,⁊ tũc nõ debet filius habere alimenta,niſi vere probet ſe filiũ,vt hic,ſ.eadẽ l.j.§.ſed ſi maritus.⁊ hac l.§.idẽ per contrariũ.Quandoqꝫ maritus contemnit Plautianũ,⁊ mulier obſeruat,tunc filius debet habere alimẽta,vt in gl.cõtraria huic:niſi probet non eſſe filiũ,Quandoque vterque obſeruauit,⁊ tũc iſto caſu cauſa alimentorũ debet ſummatim cognoſci,⁊ hec eſt gloſ.quã ſignaui pro contraria,⁊ text.in §.quemadmodũ,⁊c.ſ.eod.l.j.Quartus caſus eſt quãdo vterque contempſit Plautianũ,⁊ iſte caſus non eſt poſſibilis,quoniã nũciatio debet incipere a muliere,vt ſupra eodem l.j.§.illup.Et ſi nunciatio debet incipere a muliere,⁊ contempſit,imputetur ſibi vt ſupra eadẽ l.§.idem per contrariũ.Qandoque vterque obſeruauit,⁊ tunc cauſa alimentorum debet ſummatim cognoſci.vt infra eodem l.ſi quis a liberis,§.ſi vel parens.

1 ☞ Sententia lata in cauſa filiationis nulli preiudicat,preter quam patri ⁊ filio.

§.Plan:

a §.Plane,ſi denũciãte muliere.

Sententia lata in cauſa filationis inter patrem,⁊ filium, facit fidem quo ad oẽs.hoc dicit.¶ Oppo.† ⁊ videtur ꝙ hec ſententia
1 non preiudicet,niſi inter patrem,⁊ filium,vt in authen.quibus modis na.effici.l.e.§.ſed ſi filiũ.Vide gl.j.in l.in omnibus que incipit ſic,j.vnde cogna.que opponit,⁊ nõ ſoluit,⁊ ibi,in §.filiũ. Solu.Ibi loquitur de illo actu qui rẽ de nouo in eſſe cõſtituit. Conſtat enim,ꝙ ante nõ erat legitimus,ſed per illũ actum efficiebatur legitimus:hic de actu,qui in preteritum aliquid fuiſſe declarauit,vt infra l.proxi.§.fina.facit.ſ.de ſtat.ho.l.ingenũ. In hoc quando ſententia facit ius,dic plene per docto.C.quib' res iudi.non noc.l.j.Dixi in l.j.de excep.rei iud.⁊ per Cy.C.in quibus cau.in integr.reſtit.non eſt neceſſ.l.j.

ADDITIO.

a ALEX.¶.§.Plane.Circa iſtum.§.vide Do.in cap.cauſam.el ij.qui fil.ſint legi.⁊ not.per Inno.plene in l.ſepe.de re iudi.per gloſſ.⁊ doc.in cap.vltimo eod.titul.

LEX III.

Siue cõtra pronuntiauerit.

1 ☞ Senatuſconſulta Plautianum,⁊ Adrianum quod remedium inducat filio,⁊ etiam patri.
2 Actio deſcendens ex dictis ſenatuſconſulti,dicitur praiudicialis,id eſt fauorabilis.
3 Preiudicialis in rem hec,in quo differat a rei vendicatione de qua loquitur l.j.†.de rei vend.
4 Beneficium iſtorum ſenatuſconſultorum,quando locũ habeat.
5 Preiudicialis actio quare dicatur preiudicialis.
6 Actionem duplicem quis poteſt intentare,quando eſt probabiliter incertus.
7 Libellus in hac actione etiam incertus,admittetur in re magni preiudicij,qui concludere poterit in diuerſis actionibus.
Libellus incertus hoc caſu,admittitur,⁊ quando incertitudo cauſatur a facto patris ⁊ quando eſt incertitudo iuris.
8 De maleficio commiſſo in confinio duarum ciuitatum quis cognoſcere poterit.
9 Actio preiudicialis an reperiatur,per quam quis aliquam in ſuam vxorem vendicet,vel econtra.
10 Filius ſi naſcitur ſoluto matrimonio morte,quando mater teneatur denunciare.
11 Filius natus etiam cõſtante matrimonio,poteſt intentare actionem preiudicialem in rem.
12 Actione in qualibet que datur pro iuribus incorporalibus,poteſt quis intentare actionem preiudicialem in rem.
13 Inſtantia cepta non tranſit ad heredes in caſibus.
14 Si pendente inquiſitione ſuperueniat accuſator,an ſileat inquiſitio.vide remiſſiue.
15 An iudex procedere poſſit mortuo accuſatore ſicut poterat ab initio contra accuſatum de falſo:
16 Actio preiudicialis competit etiam non contingentibus ſe per patriam poteſtatem,⁊ ſic fratri,vel alteri coniuncto.

§.Quia plautianum. Iſte §.eſt ſolennis,ſubtilis,⁊ ſingularis hoc dicit.Si partus naſcitur conſtante matrimonio,⁊ eo ſoluto morte viri,auo ſuperſtite,vel ſi de hoc dubitetur an ſit vxor,preiudicialis in rẽ redditur,⁊ nõ habet locũ,cũ extraneus ſupereſt,⁊ in petitione hereditatis incidenter examinabitur de filiatiõe: vel ad Carbonian.deuenitur,⁊ hac inſtantia incepta cũ patre,ad heredẽ nõ trãſit.hoc dicit.Habet ſeptẽ reſponſa,⁊ ideo ſummario non eſt multũ congrua.Ponam primo caſum in terminis,⁊ poſtea reaſſumam declarando.In primo reſponſo Iuriſconſultus vnũ preſuppomit,ſcilicet ꝙ ſenatuſconſultum Plautianũ,de quo dixi in principio tituli,vſq; huc.habet locũ in partu,qui poſt diuortiũ naſcitur.Deinde dicit,qꝺ aliud ſenatuſconſultũ eſt factũ tẽporibus Adriani,qꝺ pertinent ad partus q naſcuntur cõſtante matrimonio.¶ Oppo.ad primũ,ſ.eo.l.j.§.eleganter.Solu.gl.ꝙ hoc eſt verũ,ſi naſcitur poſt diuortiũ,⁊ poſt triginta dies,quaſi dicat,ſecus intra triginta dies,vt in contrario.Tu dic,ꝙ quãtũ ad penã inferendam mulieri contemnenti Plautianam,nõ habet locum in partu qui editur poſt triginta dies,vt in contrario:ſed quantum ad agnitionẽ fiendam per patrem,habet locũ,vt patet in d.§.eleganter.Ad ſecundum quod hic dicitur,ꝙ per aliud ſenatuſconſultũ agitur de partu agnoſcendo,queritur qua actione.Gloſſ.dicit ꝙ actiõe in rem preiudiciali,qua ſe vendicabat in filiũ,vel nepotẽ,vel ecõuerſo,vt Inſtitu.de actio.§.preiudiciales Iſtam lect.ponit Rof.in titul.de actionibus preiudicialibus,quã poſuit in materia pretoriarũ,⁊ titulo de actio.preiudicia.in rem,quã poſuit in materia ciuiliũ actionũ.Cõtra hoc videtur,ꝙ illa actio preiudicialis eſt pretoria.ſed hic dicitur ꝙ agitur ex ſenatuſconſultio.ergo iſta actio eſt ciuilis:nec ei erat neceſſe,ꝙ de hoc fieret nouum ſenatuſconſultũ,qꝺ Iuriſconſultus hic videtur velle.Et ideo reperio,qꝺ Roffre.legit iſtũ §.aliter in duobus titulis,quos ipſe ponit in tractatu ſenatuſconſultorum.Poſuit enim vnũ tit.de ſenatuſconſulto Plautiano,aliũ de ſenatuſconſulto Adriano,ideſt facto tẽpore Adriani,de quo loquitur hic,⁊ magis placet.¶ Vnde pro† declaratione materie,clarius quã ponat Roffre.eſt aduertendũ qꝺ ex ſenatuſconſulto Plautiano ꝓditũ eſt remediũ filio.⁊ etiã patri.Si enim mulier obſeruauit Plautianũ,⁊ vir contempſit.partus editus ꝓponit actionẽ.id eſt,condictionem ex dicto ſenatuſcõſulto,per quã petit patrẽ cogi,vt eũ agnoſcat in filiũ,quo ad omnia,donec pater ordinarie agat,⁊ probet vere ipſum nõ eſſe filiũ,vt ſupra eodẽ.l.prima.§.pena.⁊ l.ij.i principio.§.j.alias eſt §.Iulianus.Si vero mulier contempſit Plautianũ,⁊ vir obſeruauit,tunc oritur viro condictio ex illo ſenatuſconſutio,per quam petit pronunciari ipſum non eſſe cogendũ ad agnoſcendum in filium illum,donec ordinarie agat,⁊ probet vere ſe filiũ.dic.l.j.§.pena.⁊ l.ij.§.idem per contrarium.ſupra eodem.alias eſt ſub l.prima.quia illud ſenatuſconſultum nõ loquebatur niſi de partu qui naſcitur poſt diuortiũ,poſtea factum eſt ſenatuſconſultum Adrianum quo cauetur,vt filius natus cõſtante matrimonio,ex hoc ſolo quod natus eſt conſtante matrimonio,petit in filium ſe agnoſci,donec pater ordinarie agat vere,⁊ probet eum vere non eſſe filium,⁊ omnes iſte actionis.que deſcendunt ex dictis ſenatuſconſulti poſſunt vocari preiudiciales,de partu agnoſcendo,vt hic dicitur in text.non qꝺ ſit illa,de qua loquitur.§.preiudiciales,quia illa facit plenũ preiudiciũ,
2 vt ſupra proxim.Et ſi tu dicis,† quare iſta actio vocatur preiudicialis,cũ preiudicium non faciat:exponit Roffred.preiudicialis,id eſt,fauorabilis,quia ex modica preſumptione inducitur preſumptio pro filio donec vere probetur cõtrariũ.Que expoſitio ꝓbatur.ſupra eod.l.ij.in princip.alias eſt §.Iulians.ſub l.prima ibi,magnum preiudicium affert.ꝓ filio,hoc eſt magnũ,fauorem.Ideo dicamus.hic preiudicialis.id eſt fauorabilis filio Et circa iſta ſenatuſcõſulta ſunt facte ſupplectiones Iuriſcõſuluit omnibus reſponſis que ſequũtur.His viſis tenẽdo opi.gl.que intelligit quod agatur preiudiciali,in rem,de qua loqui
3 tur,§.preiudiciales.Quero,† in quo differt hec preiudicialis in rem,a rei vendicatione,de qua loquitur.ſupra de rei vendicatione l.j.§.per hanc.Reſpondeo,quia rei vendicatio cõpetit tãtum aſcendentibus,qui vendicant alios in ſua poteſtate.Iſta preiudicialis competit aſcendentibus,vt deſcendentibus inuicẽ.ſecundo illa rei vendicatio datur tertio poſſidenti filiũ,iſta preiudicialis etiam competit ſi a nemine poſſidetur.Tertio q2 illa rei vendicatio eſt ciuilis.Iſta preiudicialis eſt pretoria,vt dicto §.preiudiciales.Quarto q2 in illa rei vendicatione agitur principaliter de iure patrie poteſtatis in hac pretoria agitur principaliter de iure filiationis.Ita ſentit gl.in dicto §.preiudiciales.⁊ omnes docto.antiqui ⁊ moderni.⁊ ex hoc patet,qꝺ hic §.non loquitur de actione preiudiciali pretoria de qua loqt.§.pro preiudiciales quia pretor dat actionẽ filijs qui nõ ſunt in poteſtate,ſicut eis qui ſunt in poteſtate,⁊ ſolã filiationem naturalem.conſiderat.ſed hic vt patet in fine.§.non datur eis qui non ſunt,recaſuri in poteſtatem.de alia ergo preiudiciali loquitur.

¶ Sed contra hoc oppo.quia ad hoc† vt quis ignoſcatur vt filius quo ad alimenta,⁊ certa onera donec vere probetur non filius,competit officium iudicis l.ſi quis.a liberis.in principio.⁊ per totam.l.infra eodem.ergo non eſt neceſſaria prouiſio iſtorũ.ſenatuſconſultorum.Reſpondeo,quod quandoque eſt cõtentio,de filiatione,⁊ alimentis ſimul,⁊ tunc habẽt locũ remedia ſenatuſconſulti.Quandoque eſt contentio de alimentis tantum,⁊ non de filiatione,⁊ tunc habet locum officium iudicis ⁊ ita intelligitur.l.ſi quis a liberis.Sed ſi eſſet cõtentio de alimentis ⁊ filiatione,⁊ ceſſaret prouiſio ſenatuſconſulti:quia forte natus non reincidit in poteſtatem,tunc cognoſceretur ſummatim illo efficio iudicis,quo illa alimẽta petuntur,vt d.l.ſi quis a liberis.§.idẽ.reſcripſit.Idem ſi alimenta peterentur a matre quam conſtat,filius non habere in poteſtate.¶ Item retenta opini.gl.quero,
5 quare.†illa actio in rem,dicitur preiudicialis.Dicit gl.quia alijs queſtionibus preiudicat,lege.ordinata.infra de libor.cauſa quod modicum eſt dicere.Dico ergo quod preiudicialis dicitur

gitur multis reſpectibus, quandoque reſpectu contingentie, q2 vna cauſa ſic ſe habet ad aliam, ꝙ abſolutoꝛia lata in vna, parit exceptionē rei iudicate in alia. l. fundi. ⁊ l. fundū. infra de exceptionibus. ⁊ l. j. C. qui accuſare non poſſunt. Quādoque dicitur pꝛeiudicialis reſpectu authoꝛitatis. ⁊ pꝛeeminētie, licet ſe inuicē nō cōtingāt ratione pleni pꝛeiudicij, vt petitio hereditatis. l. ſi qs libertatē, ſupꝛa de petitiōe hereditatis. ⁊ l. fin. C. de petit. hered. Quādoqꝫ dicitur pꝛeiudicialis reſpectu maioꝛitatis, licet ſe inuicē nullo mō cōtingant, vt qñ ciuilis ⁊ criminalis ex diuerſis factis, vt not. in l. finali. C. de oꝛdin. iudic. qꝺ dixi vobis ꝺ. titul. j. l. rerū amo. actio ob adulterij. ſecūdū vnā lect. ⁊ l. per minoꝛe ſupꝛa de iudic. Quādoqꝫ dicitur pꝛeiudicialis, quia in ea vertitur res magni pꝛeiudicij, vt cauſa ſtatus. ita loquitur §. pꝛeiudiciales, ſecundū Petrū. Quandoqꝫ dicitur pꝛeiudicialis, id eſt, fauoꝛabilis, ⁊ ita loquitur hic, ſecundum intellectum Roffre. quē ſupꝛa poſui. ¶ Venio ad ſecundum reſponſum, ꝙ gl. intelligit qꝺ actiōe pꝛeiudiciali agatur in rem, vt ꝺ. Tu dic, quod agitur actione pꝛeiudiciali, ⁊ ſenatuſconſulto extenſo per Iuriſconſultum, per quē filius qui naſcitur moꝛtuo patre, viuo auo, petit ſe agnoſci in filiū quo ad omnia, donec auus iꝛ oꝛdinarie agat, ⁊ ipſum nō eſſe filiū oſtendat, ⁊ hoc qꝺ dicitur in textu ſi ex filio natus pꝛobetur intelligo, ꝙ pꝛobetur eo ipſo qꝺ mulier ſtetit in matrimonio cū defuncto marito, ⁊ partus eſt natus intra tēpus a quo poſſibile eſt filiū ſui naſci. l. filiū. ꝺ. de his q ſunt ſui vel alieni iuris. Hoc autē nō habet locū in nepote nato ex filia, cū nō reincidat in poteſtatē aui, vt gl. dicit. ¶ Venio ad tertiū reſpōſum, vbi dicitur, ꝙ ſi eſt dubiū quo tēpoꝛe eſt natus agitur ex ſenatuſconſulto. ¶ Quero ex quo ſenatuſcōſulto agatur: gl. finaliter cōcludit pꝛopter dubium. ex vtroqꝫ. † Not. ergo qꝺ quādo qs pꝛobabiliter eſt incertus, poteſt intentare duplicē actionē. l. j. §. quia aūt. j. quoꝛū legato. Sꝫ certe ibi loqtur quādo incertitudo cauſat ex parte cōuenti: que ratio hic ceſſat, ⁊ ſic videtur qꝺ deberet cogi eligere ex quo ſenatuſcōſulto agat. l. qꝺ in herede. §. eligere. de tribut. act. ꝛ o reſponde vt ſtatim dicā. ¶ Quero, ad qd agatur ex ſenatuſcōſulto: ⁊ ſm gl. agitur actōe pꝛeiudiciali in rē, vt in §. pꝛeiudiciales. Certe tūc male diceretur. ex ſenatuſcōſulto, imo ageretur tūc ex edicto pꝛetoꝛis. Item cū cauſa ſit pleni pꝛeiudicij, deberet reus reddi certus in libello, l. i pꝛincipio ꝺ. de edē. Dic ergo, qꝺ agit ex ſenatuſcōſulto extēſo ꝑ Iuriſcōſultū ad hūc caſum dubitabilē. Petet† ergo filiꝰ ſic dico me natū ex tali viro, ⁊ ex tali domina, ⁊ dubitatur vtrum cōſtante matrimonio vel eo ſoluto, ⁊ in quocunque tēpoꝛe natꝰ. fuerim deberē agnoſci vt filius ꝑ ſenatuſcōſultū ideo peto vt in filiū me agnoſcas quo ad oīa vſqueq̄uo oꝛdinarie agas ⁊ me non eſſe filiū vere cōuincas. erit ergo hic ſpecialis fauoꝛ filij: ⁊ q2 res eſt modicū pꝛeiudicij vt admittat libellus ſic icertus: ſed qñ incertitudo cauſaret ex facto cōuenti, tunc etiā libellus icertus admitteret in re magni ꝑiudicij q cōcluderet in diuerſis actionibꝰ d. l. j. §. q2 autē. quoꝛū legatoꝛū. Itē ſi icertitudo nō eſſet in facto ſed in iure ꝓ ꝑ opinionē doctoꝛū vel iuriſcōſultoꝛū. l. gallus §. ſi eiꝰ. j. ꝺ liberis, ⁊ poſthu. in fi. Ultimo dy.ᵃ† inducit iſtū ver. in ar. a
8 ad queſtionem de maleficio cōmiſſo in confinibus, ita quod non conſtat in cuius territoꝛio. De qua dixi in l. iuriſperitos. §. cū oriūdus. de excu. tu. ¶ Venio ad quartū reſponſum: dicit hic ꝙ ſi eſt cōtētio, an vxoꝛ fuerit agit pꝛeiudiciali. hoc intelligit duobus modis. Pꝛimo vt ſit quedā actio pꝛeiudicialis qua vxoꝛ vēdicat aliquē in ſuum virū vel ecōuerſo qꝺ gl. noſtre nō placet. ſpe. tenet in titul. q filij ſint legi. ⁊ allegat hunc §. ſecundum iſtā lec. quod an ſit verum in ſe ſtatim dicam: tamen ad pꝛeſens nō placet ſed dico ꝙ hic loquit de quadā actione pꝛeiudiciali ex ſenatuſcō. extenſo per Iuriſconſultum ad iſtum caſum in quo filius dicit ſic dico quod ego ſum natus ex tali viro ⁊ ex tali vxoꝛe cōſtāte matrimonio, vel eo ſoluto: ⁊ quod de hoc eſt queſtio, an illa, fuerit vxoꝛ quod mihi pꝛeiudicare nō debet: quare nō peto vt me agnoſcas in filiū quo ad oīa, donec cauſa matrimonij pꝛinci-
9 paliter agat, ⁊ verum matrimonium nō eſſe doceat Reuoco† er-
b go in dubium,ᵇ an reperiat pꝛeiudicialis per quā qs vēdicet aliquā in vxoꝛē vel vxoꝛ vendicet aliquē in virum. videt ꝙ ſic habemꝰ iterdictum de vxoꝛē exhibenda. C. de li. exhi. l. fi. ſed ibi loqt quādo ab aliquo detinet ſed ſi ipſa faceret cōtrouerſiā ⁊ diceret ſe nō eſſe vxoꝛē tunc non habemꝰ expꝛeſſū in iure noſtro niſi ꝑ identitatem rationis. de iure vero Canonico eſt expꝛeſſum i ti. de cō. cōting. ꝑ totum. ⁊ i Spe. de ſpōſa. §. ſequit. ¶ Quero quo ſunt caſus in quibꝰ agat pꝛeiudiciali: Gl. hic enumerat aliquos ſ. eos q pertinent ad iſtū, ti. ſcdm, itellectum ſuum licet aliter intellexerim, dixi. ¶ Quero† qñ filiꝰ naſcit ſoluto ma. moꝛte vtrū vxoꝛ teneat denunciare ſocero, ſicut quādo ſolutū eſt diuoꝛtio. gl. hic in fi. dicit ꝙ non qꝺ no. Ja. de Are. ⁊ dicit ꝙ quādo naſcitur poſt moꝛtē patris viuo auo, ꝙ eſt locus denūciationi ꝓpter eādē rationē. qꝺ dic vt dicā j. tit. pꝛoxi. l. j. §. de inſpiciēdo.

11 Ex† pꝛeddictis putet, qꝺ ſi filius naſcit cōſtante matrimonio, ⁊ ſic eſt in poſſeſſione filiationis, tamē poteſt intētare actionem
12 pꝛeiudicialē in rē, tenēdo lec. gl. ꝙ puto verū. Idē† in qualibet actione que cōpetit ꝑ iuribus incoꝛpoꝛalibus, ⁊ que cōpetit vel detur poſſeſſoꝛi. l. ⁊ ſi foꝛte. §. ſciendū. ꝺ. ſi ſer. ven. ⁊ l. vti frui. §. fi. ſi vſuſf. pe. ¶ Venio ad quintū reſpōſum. ſ. ad verſ. illud tenēdū. quē intellige in filio maioꝛe. ⁊ etiā i filio minoꝛe, ſi nō vult vti beneficio Plautiani. alias poſſet impetrare Carbonianū, ⁊ nō agitur petitione hereditatis, vt j. pꝛoxi. reſpōſo. An aūt poſſet agere hoc caſu actiōe pꝛeiudiciali in rē. dixi ꝺ. pꝛoxi. ver. ve-
13 nio ad ver. ⁊ adeo. ¶ No. caſum ſpecialē in† quo inſtātia iudicij nō trāſmittitur ad heredes, cōtra l. ſi eū hominē. j. de fideiu. Ratio, quia moꝛtuo illo, ⁊ eo defuncto, expirat actio que iā intētata erat. Facit l. j. C. ſi pen. ap. moꝛs interue. Et hic Dyn. inducit ad queſtionē, pone† ꝙ incepta inquiſitio. Et hic videi argu. ꝙ ſic. De hoc tangitur in l. pen. j. de ſuſpe. tuto. ⁊ ad idē ipſe in l. ſi maritus. j. de adul. Dyn. hoc ponit in. c. actꝰ legitimi, extra de reg. iu. li. vj. Cy. in. l. ea qdē. C. de accuſ. ⁊ ibi dixi plene in l.
15 ſi maritus. j. de adul. in pꝛinc. ¶ Itē inducit in arg. † ad queſtionē. Accuſauit aliqs teſtē de falſo accuſatoꝛ eſt moꝛtuus, an iudex poſſet pꝛocedere ſicut poterat ab initio: Certe ſic. Et Dy.
14 allegat l. defuncto. ſcdm vnā lect. vbi eſt caſus j. de pub. iud. ⁊ in c. j. ⁊. ij. extra de colu. deteg. ¶ Venio ad vltimū reſpōſum. Et no. illud,† ꝙ pꝛeiudicialis in rē nō habet locū, niſi inter eos q ſe inuicē cōtingūt ꝑ patriā poteſtatē, ⁊ eſt valde notabile tenendo
16 lec. gl. ſm hoc ego nō poſſum petere me pꝛonunciari eſſe tuū fratrē, vel tuū patruū, ⁊ ſimilia. Inno. vero extra de oꝛ. cog. ca. cum dilectus. alias ca. tuā dicit ꝙ pꝛincipaliter, ⁊ incidēter poſſum petere me pꝛonunciari tibi eſſe cōiunctū. Idē tenet Spec. qui filij ſint legi. circa pꝛin. Joan. de Blanoſco in d. §. pꝛeiudiciales. Cyn. foꝛmat hoc in l. nō nudis. C. de pꝛoba. vbi dicitur in gl. ꝙ eſt dare iudiciū quaſi poſſeſſoꝛiū fraternitatis, eadē ratiōe petitoꝛiū. Ad iſtū §. nō reſpondet. Reſpon. tenēdo opinionem quā dixi, nihil ad pꝛopoſitū facit: quia loquitur hic de alia pꝛeiudiciali. ſcilicet fauoꝛabili, que non facit ad pꝛeiudicium, ⁊ hec vera: ſed tenendo opinionem gl. dicas ꝙ nō poteſt agi pꝛeiudiciali ex intentione ſenatuſconſulti ſed alias ſic. Pꝛo hoc optime facit, j. de ven. in poſſ. mit. l. vbicunque, ⁊ ibi examinabo.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Ultimo Dy. Vide Bart. in l. ij. C. vbi de crimine agi opoꝛ.

b POMA. ¶ In dubium. Adde an maritus poſſit vendicare vxorem, vel econtra, per Rapha. Cuma. conſilio decimo.

LEX IIII.

1 ☞ Partum pꝛefocans qualiter puniatur.

NEcare. Hic Iuriſcōſultus ponit cauſam quare introductū eſt remediū ſequētis. ſ. de alendis liberis: quia ille qui negabat alimenta videbatur necare. Quero† qualiter puniatur ille qui 1
partū pꝛefocat: Clo. dicit, ⁊ bene. ꝙ l. Coꝛnelia tā in pꝛimo caſu quā in ſequentibus. Doc. dicūt, ꝙ in pꝛimo caſu quando pꝛefocat, punitur l. Coꝛnelia: ſed quando denegat alimenta, punitur pena extraoꝛdinaria. l. j. §. pena. ꝺ. eo. Item quando abiecit, vt quando exponit infantem ad hoſpitale. l. ij. C. de infant. expo. ſed etiā quando dolo exponeret in aliquo loco, vt moꝛeretur, teneretur lege Coꝛnelia de ſica. vt l. j. §. diuus. j. ad l. coꝛ. de ſica.

LEX V.

1 ☞ Alimenta petuntur officio iudicis.

a
b
SI quis a liberis.ᵃ Cōtinuatio patet ex his que dixi ſupꝛa l. pꝛima. ⁊ ꝺ. l. pꝛoxi. §. quia Plautianū, ⁊ hoc intendit. Alimenta liberis a parētibus, vel a liberis decernuntur officio iudicis cognoſcentis, an ſit filius, vel pater: ⁊ an de facultatibus conuenti poſſit ali, ⁊ an ſibi petens ſufficiat pꝛopter res, ⁊ operas ſuas, vel an ſic ſubſit cauſa, pꝛopter quam poſſit legitime denegari. hoc dicit vſqꝫ ad §. ſolent.† ¶ Not. ꝙ iudicis officio alimenta petuntur. Cōtra. ꝙ nō ſubſit obligatio niſi naturalis. l. j. in fin. ſupꝛa de iuſtit. ⁊ iur. ergo nō dat actio. Solu. Verum eſt ꝙ non datur actio ſed officium iudicis. l. ſi qs per colluſionem. §. j. ꝺ. de action. empt. ⁊ ꝙ non pꝛeſupponit aliquam obligationem ciuilem. l. ſi res. in fin. de legat. j.

Si qui-

ADDITIONES.

a P.P.P. ¶ Sigs. Vide Fely.in c.j.de cõuerſio.infide.nunquid
aũt frater teneat alere fratrẽ.vide Lep.caut.cclvij.nũqd aũt pa
ter poſſit denegare alimẽta filio,vide Bar.i l.j.C.de mẽdi.li.xj.
ꝙ tñ limita vt ꝑ Pan.in d.c.ij.niſi dedec⁹ eſſet filio operari,vt ꝑ
Bar.i §.ſʒ ſi fili⁹.j.ea.l.Itẽ adde,ꝙ pr̃ põt denegare alimẽta ex
illis cauſis ex qb.põt exheredare.⁊ ex ijſdẽ cauſis põt dos dene
gari,niſi fili⁹,vel filia penitẽtiã egiſſent.Vide de oib⁹ iſtis Jaſ.
in l.Jus aũt ciuile.ff.d iuſti.⁊ iure.vbi ẽt dicit qd d patre filios
occidẽte,vel ecõtra ex illis cauſis qbus exheredatio ꝑmiſſa eſt.
b ALEX. ¶ Liberis.Ad hanc legem vide Bar.in l.quidam cum
filium.de verb.oblig.
1 ☞ Bannitum patrem an filius alere teneatur.

a ¶ Sed vtrum. a Opp.ſi nõ eſt in ptãte,nõ hʒ locũ
hoc remediũ.l.ſiue cõtra.§.quia
b Plautianũ.ſ.eo.Sol.hic d alio remedio loqr.Quero,b pr̃ † eſt
bãnit⁹,an fili⁹ cogat eũ alere:Rñ.ꝙ ſic,in auth.d inceſt.nup.§.
ſi vero cõtigerit,cũ ſua gl.colla.ij.⁊ l.mut⁹.§.manẽte.ſ.d iu.do.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Sʒ vtrũ.An fili⁹ cogat.Adde qd no.Bar.in l.ſi cõſtã
te.i v.q.prime q.principalis,ſol.ma.cõtrariũ ſeqr ⁊ tʒ Bal. i ti.
d pa.cõſtã.in prin.ꝑ tex.ibi in ver.ſpõdeãt.nec allegat Bar.ali
qd,⁊ idẽ tenet Bal. i l.ſi qs.C.d iceſt.nu.⁊ vide q̃ no.Bal.auth.
bona dãnatorũ.C.de bo.dã.⁊ Bal.i d.ti.de pa.cõſtã. loquit pri
mo in caſu ſpeciali de nõ nume.pecu.Itẽ niſi eſſet cõtra patriã.
l.minime.j.de relig.⁊ ſump.fune.iuncta l.Neratius.eod.titu.1
POMA. ¶ Et vide Bal.in auth.inceſtas.C.de inceſt.nu.⁊ in
auth.bona dãnatorum.C.de bo.dã.qd de marito bannito.Bal.
in l.vbi adhuc.C.de iure dotium.
b ¶ Quero.Vide Lepo.cõſil.v.ad fi.And.Bar.cõſil.xlj.j.volu.

1 ☞ Officium iudicis circa alimenta deſcendit ex charitate ſan
guinis,⁊ ex equitate.
2 Pater etiam ſpurium tenetur alere de iure Canonico.
3 Filiam baſtardam pater dotare tenetur.
4 Offm̃ iudicis cõpetẽs filio,qñ poſſit implorari ab alio quã filio.
5 Frater tenetur alere fratrem,etiam naturalem.

1 §.Vtrum. No.ꝙ † hoc officiũ iudicis, dſcẽdit ex cha
ritate ſanguinis ex equitate,nõ ex iure pa
trie ptãtis,⁊ ſic aliud eſt,q̃ in ſenatuſcõſulto vt dixi in l.ſiue con
2 tra.§.q2 Plautianũ.ſ.eo. ¶ Quero,† vtrũ a pater cogat filiam
a iniuſtã alere.Gl.dt,ſi eſt nata ex dãnato coitu nõ tenet eã alere.
ſec⁹ ſi ex cõcubina.Certe hoc eſt verũ de iure ciuili, ſʒ de iure ca
nonico cogit qs alere etiã ſpuriũ,vt in c.cũ haberet.extra de eo
3 q dux.i ma.q̃ pol.ꝑ adul. ¶ Quero,† an qs cogat dotare filiã
baſtardã:Caſus eſt ꝙ ſic,in l.vxorẽ.§.pr̃ nãlis.j.de le.iij. ¶ Que
4 ro,† an iſtud d officiũ iudicis poſſit implorari ab alio q̃ a filio:
Rñ.ꝙ ſic,q2 cõſanguinei,⁊ alij admittunt ad petẽdũ alimẽta ꝑ fi
5 lia.l.q filiũ.j.vbi pu.educ.deb. ¶ † Quero an frater c teneatur
c alere fratrẽ.Gl.arguit,ꝑ,⁊ ꝯtra,⁊ vr̃ inclinari ꝙ tenet ꝑ l.q d fi
d liũ.vbi pu.edu.debe.Sʒ certe ibi loqr in ſorore,q̃ ẽ vilte obſequo
ris,⁊ ſic nõ eſt eadẽ rõ.l.cũ hi.§.in pſona.ſ.d traſa.Veritas ẽ ꝙ
e cogit alere fratrẽ e nãlẽ,ergo multo forti⁹ legitimũ,vt C.d nã lib.
auth.lʒ ⁊ ſ.ſol.mat.l.quãuis.de hoc per Cy.C.de alen.lib.l.j.

ADDITIONES.

a AND.BAR. ¶ Quero vtrũ.Et vide Jo.an.in c.qntanallis.de
iureiur.vbi dicit ex qb⁹ cauſis pr̃ põt filiũ exheredare,põt de
negare ſibi alimẽta,vide no.dictũ Spe.in ti.q fi.ſint leg.ver.qd
ſi filia,⁊ in ver.ſeq.vbi dicit,ꝙ ſi filia vult penitere d peccato lu
xurie cui erat dedita,pr̃ tenet eã alere,arg.l.diſt.c.ferrũ.⁊ ꝑ cõ
ſequẽs tenet eã dotare,ſcdm Mod.in d.c.Quintauallis.q2 fa
uor alimentorum,⁊ dotis equiparant.l.j.ſoluto matrimonio.
ALEX.Et no. Spe.in tit.qui fil.ſint leg.§.j.⁊ vide que habẽtur
in auth.licet.C.de natu.lib.
POMA. ¶ Vide Bo.in c.cum haberet.de eo qui dux.in matri.
quam polluit per adulterium.⁊ Arc. de iure naturali gent.⁊
ciui.in princip.Roma.conſil.xliij.ad fi.
b POMA. ¶ An frater.Vide aliqd Pan.cõſ.xij.in pe.dub.j.vo.
d ALEX. ¶ L.qui filium.Facit tex.⁊ ibi no.in l.quãuis.ſol.mat.
e ALEX. ¶ Alere fratrẽ.Adde gl.⁊ Bar.i l.j.C.de alẽ.lib.⁊ Bal.
in l.j.§.ius naturale.de iuſti.⁊ iur.⁊ ibi qd in vxore,⁊ qd in eo ſi fi
lio q dilapidauit bona. ¶ Adde ꝙ idẽ de fratre tenuit Bal.cõſ.
cccxcvij.ij.lib.vbi ꝑpter hoc cõſuluit,cũ qdã pr̃ alterũ filiũ here
dẽ inſtituiſſet cũ hoc,ꝙ nihil daret fratri alteri,⁊ ſic filio teſtato
ris ſub pena priuatiõis ad euitãdã penam,cõſuluit ꝙ adeat in
dex,q cogat fratrẽ ad preſtãdũ ſibi alimenta ex pſona ſua,⁊ hic
mõ iudex ꝑ alimẽtis poterit ſibi facere aſſignare vnã poſſeſſio
nem nõ obſtãte ꝓhibitione teſtatoris.Et quid de eo q dilapi
dauit qd Pau.de caſt.in l.ſi cũ dotẽ §.j.ſ.ſo.mat.dt Bal.tene
re,ꝙ pr̃ omnino teneat ad alimẽta,in aut.ſi captiui.ſ, de epiſc.
⁊ cle.et dt Cl.ita tenere ꝑ l.libert⁹ q operarũ.j.d op.lib.qd limi
tat Bal.in auth.ꝯtra cũ rogat⁹.niſi fili⁹ dolo.vel lata culpa par
tẽ ſuã diſſipauerit,q2 tũc etiã alimẽta ꝑdit.ſec⁹ ſi leui culpa,alle.
l.etiã.ſ.ſol.mater.⁊ hoc tʒ Spe.in tit.q fi.ſint leverſi.ſʒ pone.
1 ☞ Alimenta an petere poſſit,qui ſe poteſt ex operis ſuis alere.

¶ Sed ⁊ ſi filius. Hic ponit d alia cauſe cogni
tiõe.ſ.an ille q petit ſibi dari
a alimẽta,poſſet ſibi ſufficere:⁊ ſic an fili⁹ aliũde poſſet a habere
1 quã a patre.Not.ꝙ q põt † ſe alere ex operis ſuis,nõ põt petere
alimẽta,ꝑ iſtud officiũ iudicis,qd ẽ verũ.Pro hoc i auth.de q̃ſt.
in ſi.coll.vj.C.de mẽdi.val.l.j.li.xj.⁊ hoc itellige ſi honeſte põt
b exercere b illã artẽ:alias ſec⁹.l.nepos ꝓculo.j.d ver.ſig.ſʒ Pet.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Aliunde poſſet.Quid aũt in filio hñte aduẽtitia,vide l.
fi.§.ſin autẽ.⁊ ibi Bal.C.d bo.q̃ lib.Vide Bar.⁊ Bal. i l.liber
tis.§.j.d ali.⁊ ciba.leg.Et qd d muliere nupta,an dẽat hr̃ alimẽ
ta a pr̃,vel ab heredib⁹ pr̃is:Nã dicit ſtatutũ Bononiẽſe, ꝙ an
teq̃ mulierib⁹ dos fuerit cõſtituta,debeãt eis dari alimẽta decẽ
tia d bonis hr̃ditatis illi⁹,d quo dos cõſtitui debuerit:⁊ vltra dt
ſtatutũ,ꝙ iſta alimẽta dẽant preſtari arbitrio cõiũctorũ,dico ꝙ
iſtud ẽt erat d iure cõi,vt no.Bal.i l.q filiũ.poſt Nico.de neap.
ff.vbi pupil.edu.dẽat.ꝑ illũ tex.⁊ i l.nõ ſine.C.d bo.q̃ li.tñ lʒ ali
mẽta qñque debeant iure ſanguinis,⁊ nature,ꝓut ſunt alimẽta
q̃ debent a patre ipſi filie,⁊ ſucceſſiue ab hr̃dib⁹ pr̃is eũ repñſen
tãtib.iuxta §.itẽ reſcriptũ.i hac ea.l.j.eo.tñ nõ debẽt pſtari illi
q iã aliũde alimẽtat⁹ eſt,niſi qñ ꝑ ſe alimẽtãdo ſe obligauit alteri
vt q2 pecuniã mutuo accepit ꝓ alimẽtis.Jta declarat Bar.in l.
libertis quos.§.manumiſſus.j.d alimẽ.lega.Et q2 de iure ex di
ſpoſitiõe legis alimẽta nõ cõſtituunt illi,q hʒ aliũde vnde ſibi ꝓ
uideat de alimentis.vt j.e.l.alimãta.d.l.q filiũ cũ ibi no.⁊ ideo
filia poſtq̃ erit nupta ⁊ in obſeq̃o viri cũ viro,ẽt ſi nulla dos pro
miſſa erat,quia poterat ſibi prouidere de alimẽtis ex perſona
viri:q2 maritus tenet eã alere ſatis tũc iuri cõſonũ vr̃,ꝙ ſtatuẽ
tes noluerint prouidere mulieri de talibus alimẽtis poſtq̃ nu
pta erat viro,⁊ ſi ipſa volebat poterat dotẽ ſuã exigere ex forma
ſtatuti ⁊ ſecundũ hoc iſtud ſtatũ erit in hac parte alimẽtorũ con
forme iuri cõmuni,ideo talis interꝑtatio vr̃ amplectãda l.ij.C.
de noxa.c.cũ dilecti.de cõſue.Nec marit⁹ vr̃ poſſe petere alimẽ
ta q2 ſi nõ cõſtat ſibi ꝓmiſſã fuiſſe aliquã dotẽ,⁊ nõ apparet ꝙ
mulier fuerit infirma tũc alimẽta pſtita a marito vxori que fuit
⁊ eſt in ſeruitio viri,nõ poſſunt peti ꝑ maritũ,vt firmat Jn.i c.ꝑ
vr̃as.de do.iter vir.quaſi videat fuiſſe cõtẽtus marit⁹ pſona ip
ſius mulieris ꝑ dote,ex quo ab initio nõ cõuenit de dote.ſʒ Jn.
vbi ſ.all.qd habeat i auth.qb.mo.na.ef.l.§.pe.ver.qdeñ agat
⁊ Cy.⁊ Bal.i l.ꝓ onerib.C.d iu.do.⁊ Cy.⁊ alij in l.qd in vxorẽ.
C.d ne.ge.hoc expſſe voluit ibi Pau.ſ.ꝙ qñ marito nulla fuit
dos ꝓmiſſa,⁊ alimẽtauit vxorẽ ſanã exiſtẽtẽ,ſeu q̃ eſſe poterat in
obſeq̃o viri nulla poſſit petere ali.Et ad materiã bar.hic vid no.
ꝑ Bar.i l.de alimẽtis.C.d traſ.⁊ Bar.i l.j.C.d mẽ.val.li.xj.⁊ gl.
⁊ Bar.i l.ſi qs argẽtũ.§.ſʒ ⁊ ſi qs.C.d do.⁊ Spec.i ti.q fil.ſint
le.ver.qd ſi is q petit.Adde tu ad j.partem,qd ſi teſtor legat
mille ſue filie ⁊ vult ꝙ ponat in loco tuto vſq; ad nubilem etatẽ
⁊ qd de vſufructu alat, ⁊ heres hoc nõ fecerit,an iſta puella tpe
nubilis etatis poterit petere illud qd plus ꝑcepiſſet vltra alimẽ
ta ſi mille fuiſſent dpoſita,nõ obſtãte ꝙ alimẽta habuerit ad hr̃
dẽ.Vide Pau.de ca.cõſi.ccxxvj.ad ſecũdã partẽ apoſtille,dic
qd ſi etiã ſi marito ſi dos ꝓmiſſa,dũmodo mulier ſit i ſeruitio vi
ri vel ꝑ ipſũ ſteterit qd nõ ſit tñ nõ põt petere alimenta ab ipſa,
ita cõſuluit.Pano.conſi.lxxxv.vbi conſuluit reſcindendã eſſe
quãdã tranſactionẽ factã iter virũ ⁊ vxorẽ eo q2 vir partẽ dotis,
quã habuerit volebat cõpenſare cũ alimentis factis vxori que
erat in ei⁹ ſeruitio.⁊ Ro.cõſi.dxvij.vbi ſimiliter dt q̃dã libera
tionem factã marito ꝑ vxorẽ de dote occaſione alimentorũ ꝑ
ſtitorum,fuiſſe erroneam.
b ALEX. ¶ Põt exercere.Jlle q põt ſe alere ex opib⁹ ſuis nõ dʒ
ali.fallit ſi aliter deberent ꝑ no.ꝑ Bal.i l.de alimẽtis.C.d traſ.
1 ☞ Sententia in cauſa alimẽtorũ an ſit interlocutoria vel diffi
nitiua ⁊ an donec cauſa pendet filius ali debeat.

a §.Si vel parẽs. Jn cã alimẽtorum proceditur
ſummarie, a ⁊ ſententia lata nõ
facit ꝑiudiciũ in cauſa filiationis ordinarie exercenda.hoc di
cit Cp.qd cauſa filiationis agat ꝑ ſenatuſconſultum l.ſiue con
tra.§.q2 Plautianum.ſ.eo. Sol.hoc intellige in caſib⁹ in qb⁹
ſenatuſconſulta deficiunt q2 forte filius non eſt in poteſtate qd
apparet in hoc.§.qñ fili⁹ denegat aliquem ſuum patrem quo
caſu ſenatuſconſulta non prouiderunt.Vel dic qd remediũ iſti⁹
officij iudicis ⁊ remedia ſenatuſconſultorum poſſunt cõcurrere
1 ⁊ in electione eius q dicit ſe filium eſt quodã intentet. ¶ † Quero
an ſententia que datur hic ſuper cauſa alimentorum ſit dif
finitiua vel interlocutoria gloſſ.hic dicit qd eſt interlocutoria

Veritas eſt diffinitiua,vt dicam ĩ.p ꝛoxi.§.ꝛ ibi eſt gl.¶ Quero an interim donec cauſa pendet debeat ali filius.Glo.dicit ꝙ hic l.ii.neget.j.eodem.Dic vt ibi dicam.Inducit Dyn.ad queſtionem,an ſi iudex pronunciet teſtem falſum, teſti preiudicet: De quo dic vt l.Lucius Titius.in ſi.de his qui not.infa.

ADDITIO.

a ALEX.¶ Summarie,ꝛc. Ad hanc ſummariam cognitionem vide que not.Bar late in l.j.§.ſi.de preto.ſtip.

1 ☞ Sententia lata in cauſa alimentoꝛum eſt diffinitiua.
2 Sũmarijs i cauſis vbi ſnia ſperat, lis cõteſtat ꝛ libell⁹ dari dꝫ.
3 Summarie quãdo proceditur ꝛ de plano.ſine ſtrepitu, ꝛ figura iudicij,an requiratur libellus:ꝛ que probatio ſufficiat.3.

1 § . Si quis his. †Quero an ſentẽtia ſit diffinitiua an interlocutoꝛia: Veritas eſt ꝙ
2 eſt diffinitiua vt gl.dicit,licet in precedenti §.aliud dicat.† Nã in cauſis ſummarijs vbi ſperatur ſententia,debet conteſtari lis,
a ꝛ dari libellus,alias nõ valeret ᵃſentẽtia,vt in authen.offeratur. C.de lit.cõteſt.ꝛ hoc tenet Specu.in titu.de offi.omniũ iudi.§. poſtremo.alias §.poſt ꝓ.ver. quinto dicamus.Facit l.tigni.§. ſi.ſ.ad exhibẽdu.Nam actio requirit ſummariã cognitionẽ, ꝛ tamen datur ſentẽtia,ꝛ lis cõteſtatur,vt ibi In contrariũ facit, ꝙ videtur tenere gl.in l.qui bona.§.ſi alieno.de dam.infec. Sꝫ ibi reſpõdet,ꝛ hoc eſt verũ,quando dicitur ꝙ cauſa examinetur ſummarie.Secus ſi diceretur ſummarie,de plano, ſine ſtrepitu ꝛ figura iudicij,tũc ſeruaretur oꝛdo,qui ponitur in capitu. ſepe
b cõtingit.de verb.ſig.in Cle.¶ Queroᵇ in iſtis†ſummarijs que
3 probatio ſufficiat.Reſpondeo quedã eſt cauſa ſummaria que facit plenũ preiudiciũ,ꝛ tunc requiritur plena probatio,licet dilationes dentur bꝛeuioꝛes.C.de nauf.l.de ſubmerſis.lib.xj.ꝛ d. c.ſepe quedã eſt cauſa ſummaria,q̃ nõ parit plenũ preiudiciũ,ſꝫ modicũ,vel quaſi nullũ,vt actiõe ad exhibẽdũ,ꝛ tunc ſufficit ꝓbatio per iuramẽtũ.l thesaurus.ad exhibẽ.Quedam eſt cauſa, que nõ parit plenũ,ſed qualequale preiudiciũ vt cauſa alimẽtoꝛũ,ꝛ tũc requirit qualiſqualis ꝓbatio,vt hic,ꝛ ĩ.ea.i.§.ſolent.ꝛ l.iij.§.cauſe.ĩ.ad Carb.In cauſis vero oꝛdinarijs ſine dubio requirũtur plena ꝓbatio.l.iudicijs.C.de iudicijs.In criminalib⁹ requirunt ꝓbatiões luce clarioꝛes.l.ſciant.C.de ꝓbationib.

ADDITIONES.

a ALEX.¶ Nõ valeret.Vide qualiter in cauſis ſummarijs, in quibus ſperatur ſnia,debet dari libellus,ꝛ lis cõteſtari, ꝛ que ꝓbatio fieri debeat,vide hic.Et vtrũ ſentẽtia lata,in cauſa ſummaria,ſit diffinitiua vel interlocutoꝛia.Gul.ꝛ Pet.de Anc.poſt eũ in Cle.j.de iure patronatus.dicũt,ꝙ cã alimẽtoꝛũ eſt ſummaria,ꝙ nõ regritur libellus, nec alia iuris ſolẽnitas, cũ expediat officio iudicis,ꝑ hãc l.ꝛ l.ſi iudex.de his qui ſunt ſui.ꝛ qꝺ not.in not.in rub.ꝺ interro.actio.ꝛ adde Bar.in l.j.§.ſi.de pret.ſtipu.
b POMA.¶ Quero.vide Fe ij.in c.veniens.el.ij.de teſt.ꝛ in cap. cum ſuper de re iu.

a § . Idem iudex. ᵃNot.qꝺ ex q̃bus cauſis poteſt filius exheredari,ex eiſdẽ poſſunt
b alimẽtaᵇ denegari,vt hic,cũ ſua gl.q̃ incipit,ex qua cã,tene mẽti

ADDITIONES.

a POMA.¶ Iudex.Vide Iaſo.in l.ius autem ciuile.in j.co.in prin.ff.de iuſti.ꝛ iu.ꝛ quid per hoc dicat Franciſ.Crem.ſin.xix. vide Prepoſitum.in cap.ius generale.j.diſtin.
b ALEX.¶ Alimẽta.Adde Io.An.in c.Quintauallis.de iure iu.ꝛ idẽ ꝺt Bal.in l.ſi.C.de do.ꝓmiſ.in dote.ſ.ꝙ poterit ex eiſdẽ cauſis filia dote priuari,arguẽdo de dote ad alimẽta. Et hic adde Bart.poſt gl.in l.ſi.C.de alen.li. Et qñ ꝓcedit arg.de alimẽtis ad legitimã,dixi in l.ſi.de his q̃bus vt in.ꝛ not. Bal. hic Adde gl.not.in l.iniquũ.C.q accuſa.que ꝺt ꝙ alimẽta pietatis cauſa preſtita repetũtur,ſi alimẽtarius accuſat alimẽtatoꝛem.

§ . Non tantum. Ex p.ĩ.ea.l.§.parẽs. Sol. Intellige,hic ꝺ onerib⁹ alimentoꝛũ ꝓ ſe,ꝛ ꝓ vxoꝛe,ꝛ liberis,vt in gl.nõ tñ ꝙ ſoluat ꝓ filio es alienũ vt in cõtrario.Vide gl.q̃ ꝺt,vt veſtimẽta. Iſta pꝛima exẽpla ſunt vera in ſe,nõ tamẽ cõgruunt litere,qꝛ poſt quã tenetur alimẽtare:tenetur dare veſtimẽta,ꝛ habitationẽ.ſed ideo dicit cetera,vt in ſi.gl.ibi,item pꝛo ſe ꝛ ſuis liberis cum vxoꝛe.Et iſta eſt vera

§ . Et ſi impubes. Declara hunc §.vt in gloſ.ꝛc.

1 ☞ Mater quando poſſit repetere alimenta facta filio.

§ . Si mater. Mater alimenta q̃ fecit in filiũ q a patre ali debebat,a patre repetit.h.d.ꝺm verã lect.¶ Op.de l.alimẽta.C.de neg.geſt.Sol.Glo.q̃ eſt hic
1 †diſtinguit,Aut expenſa eſt magna,vel parua,aut mulier fuit ꝓteſtata aut nõ.Iac.de Are.ꝛ Cy.ꝛ Pet.in d.l.alimẽta dicũt ꝙ in caſu hui⁹ legis nõ eſt neceſſaria ꝓteſtatio,tũc enim ẽ neceſſaria,qñ on⁹ alimẽtãdi ſpectat ad ipſum filiũ,tũc qꝛ ꝓſumptio ẽ ꝙ mater velit donare filio,neceſſaria eſt ꝓteſtatio:ſed qñ on⁹ alimẽtoꝛũ ſpectat ad virũ,nõ ẽ veriſimile ꝙ mulier velit viro donare. ideo repetit ẽt ſi non fuit ꝓteſtata,vt ꝓbat in l.neſenni⁹.ſ.de ne. geſ.ꝛ ibi dixi.intra triẽniũ tñ on⁹ alimẽtoꝛũ ſpectat ad matrẽ.l. iij.C.de alen.li.quod intellige ſi mater poteſt alere filium:ſecus ſi eſſent ita pauper,ꝙ eum ſine auxilio ſuſtentare non poſſet, tũc ſpectaret ad virum.ſ.eo.l.j.§.j.ꝛ ĩ.e.l.j.§.parens.ꝛ §.pe.ꝛ vide gl.que incipit,etiam non modica.in ſi.gl.dic vt plene per Dy.

1 ☞ Parentes an educare ſit de iure naturali, ꝛ an valeat pactum ne liceat alere.num.2.

§ . Parens. Solet dubitari,qꝛ in l.j.in fin.ſ.de iuſ.ꝛ iu.dicit,ꝙ educatio liberoꝛũ eſt de iu-
1 re naturali,† Sed qd de educatiõe parẽt:Huic vr̃ tex.ᵃ ꝙ ſic.ibi
a de iure naturali ᵇ: Sꝫ dixi vobis ibi ꝙ educatio parẽtũ nõ eſt ꝺ
b iure naturali ᶜ,ſꝫ naturali rõne:qꝛ benefaciẽtib.bñ faciam⁹.l.ſꝫ
c ꝛ ſi lege.§.cõſuluit.ſ.ꝺ peti.hered.qꝺ apparet,qꝛ huic verbo naturali adiungit ratio,q̃ nõ cõpetit alijs animalibus, ideo intelligitur ratione naturali,id eſt de iure gentium.Facit ſ.de inſtit.ꝛ iur.l.omnes ibi naturali ratione.id eſt.de iure gentiũ,dicit gloſ.
2 ¶ †Quero an valeat ᵈpactũ,ne liceat alimẽtare:Certe nõ.l.alia.
d §.elegãter.ſ.ſoluto matri.Specul.in titul.qui filij ſint legi.ꝛc.

ADDITIONES.

a POMA.¶ Hic videtur tex.Vide.c.cũ qdã.de iureiur.vbi tale iuramẽtũ eſt contra rationẽ.vide que remiſi ad lecturam Abb.
b ALEX.¶ Iure naturali.Alimẽta debent de iu.naturali.ꝛ ideo nũ valet,pactũ in cõtrariũ.vt ꝑ Io.An.in Spe.q filij ſint legit. ꝛ ſequit Pet.de An.in c.canonũ ſtatuta.circa mediũ de cõſtituit.ex quo dicebat Spe.in ꝑdicto tit.q fil.ſint.legi.§.j.ver.ſed pone,ꝙ nõ valet pactũ,ꝙ filiũ nõ teneat alere pr̃.Idẽ erit in dote dãda filie,vcꝫ ꝙ nõ vꝫ pactũ ꝙ pater nõ teneat cã dotare,ꝺm Rom.in l.j.ſol.mat.Limita iſtũ tex.in ſimili,dũ dicit ꝙ parenti debent alimẽta,niſi talis pater eſſet in delicto pacis rupte.Caſus eſt no.in c.j.§.ſi quis hoiem.de pa.tenen.Intellige tñ vt ibi pꝫ ex litera ꝑ Bal.in auth.bona dã.C.de bo.dã.Itẽ fallit in patre q cõtra patriã venit.qñ nedũ iſti alimẽta nõ debent,ſed poterit impune occidi.per text.no.in l.minime.de religioſ.ꝑ quo vide no.ꝑ Mod.in l.quãuis.cũ.l.ſe.ſ.ſol.mat.An aũt,ꝛ qñ alimẽtis renũciari poſſit etiã cũ iuramẽto,vide Bal.in l.pactũ.C.ꝺ col.ꝛ qꝺ no.Bar.i l.cũ hi.i pꝛin.de trãſact.ꝛ qꝺ no.Ro.i l.j.ſol. mat.Vide Bar.in l.q filiũ,vbi pupil.edu.deb.ꝛ facit iſte text.ꝑ eo qꝺ cõſuluit Dy.in cõſi.vij.inci.q̃ſtio talis ẽ,quidã noie Odanus.¶ Adde tu ꝙ tale pctm̃ nõ firmat iurõ,ꝺꝫ do.Maria.Soc. i c.ſi diligẽti.i gl.j.ꝺ fo.cõpe.ita nec valeret ſtatutũ,vt ibi ꝑ ipm.
c POMA.¶ Naturali.Vide Fely.i c.cũ iter pꝛioꝛẽ.de reſcript.
d POMA.¶ An valeat.Vide Soc.i c.ſi deligẽti.i ſecũdo mẽbꝛo pꝛincipali.de fo.cõpe.ꝛ Alex.in d.§.elegãter.hic allegato.ver. predictis tamẽ.Gemi.in c.quãuis.ver.qd ſi filia.de pac.in vj.

1 ☞ Alimentandi onus quando tranſeat ad heredes.
2 Frater alit fratrẽ inopẽ,ꝛ ñ hr̃des extranei filij ipſius alimẽtãdi.
3 Monaſterium alit filios ingreſſi.

1 § . Itẽ reſcriptũ. †Onus alimẽtandi i ſubſidiũ tranſit ad hr̃des.h.d.Dr̃ hic, heres filijs.Sed cõtra,filiusf.nõ hꝫ heredẽ.vt ĩ.de caſt.pec.l.ij. Sol.intelligas hic in filio emãcipato,vel in filio i poteſtate habẽte caſtrẽſe peculiũ,q fecit teſtm̃.Dr̃ hic,heredes nõ cogi,ꝛc.Sed contra de obſeq.liber.l.liberto.ꝛ l.heres,Solu.ibi in herede liberti,hic in herede filij.vel aliter intelligit ibi ꝺm diſtinctionẽ hu-
2 ius §.Pꝛima plus plꝫ.¶ †Quero, aliquis ᵃ pater egenus hꝫ
a fratres.qui tenent eũ alere,vt ſ.e.l.i.§.j.itẽ hꝫ hr̃des filij extraneos:ad quos incũbit ſeu ꝓtinet on⁹ alimẽtãdi.Quidã dicũt,qꝺ pꝛio ꝓtinet ad hr̃des filij,vt hic,ꝛ hoc vr̃ tenere Cy.C.de ne.ge.
b l.alimẽta.in ſi.Sed bꝛeuiter puto qꝺ onusᵇ alimẽtãdi poti⁹ ſpectat ad fratres,vel ad matrẽ ſi hꝫ.per iſtũ tex.q dicit.in ſummam egeſtatẽ.Vult enim dicere,qꝺ nullũ alium hꝫ qui debeat ipſum alere.Illa eſt enim ſumma neceſſitas,hoc eſt vltima l.qui dos. ĩ.de reb.dub.ꝛ l.eum qui.ad tre.Pꝛo hoc vr̃ tex.ĩ.e.l.pe.ꝛ ibi
3 dicam.¶ †Quero,quid ᶜ ſi pr̃ ingreditur monaſterium,an mo
c naſterium teneatur alere filiũ.Dy.dicit ꝙ ſic,per tex.huius §.ꝛ Spe.in tit.qui filij ſint legiti.§.j.ver.quid ſi quis intret.

ADDITIONES.

a ALEX.¶ Quero,aliq̃s.Vide ẽt Bar.in l.ſi marito.§.ſi volũtate.ſ.ſo.ma.ꝛ i l.poſt dotẽ.e.ti.ꝛ ꝙ no.in ſimili in l.ſicut.§.ſi debitoꝛ.quib.mo.pig.vel hyp.ſol.ꝛ incidẽter Imo.in l.ſtipulatio hoc mõ concepta.de ver.ob.vide Bar.in d.l.j.C.de mend.vali. li.xj.ꝛ gl.ibi ꝛ Bal.in l.ſi quis argentum.§.ſed ſi quis.C.de do. ꝛ Spe.qui fi.ſint legi.§.j.ver.quid ſi is qui petit.
POMA.¶ Vide ꙗ in ſimili ꝺt Ale.i aut.ꝓterea.C.vñ vir ꝛ vxoꝛ.
b P.PAV.P.¶ Quod onus.Vide math.no.clij.inci.nũquid iſtud onus.Vide Alexã.in l.mulier.§.cum pꝛoponatur.ff.ad treb.ꝛ in l.alimenta.col.vlt.quem ſequitur Bar.hic licet Cyn.Fulg.ꝛ Pau.de Caſt.ꝛ Albe ibi teneant contrarium.

Quero

a POM. ¶ Quero qd. Et ſic ſentit Bar. ꝙ fili⁹ nõ potuit petere legitimã interim. Idẽ tenuit in auth. ſi qua mulier. C. de ſacroſan. ecc. auth. idẽ eſt. C. de bo. q̃ lib. cõtra tenet Bal. in d. authẽ. ſi qua mulier. ꝑ tex. ſingu. in c. cũ ſim⁹. ð reg. Ego allego gl. ſin. ꝑ Bal. in c. ex trãſmiſſã. q fil. ſint le. ⁊ vide q̃ dixi in d. c. cũ ſim⁹. Vide Felyn. in c. j. de probationibus.

1 ☞ Sententia lata in cauſa ſummaria non facit preiudicium ſi agitur ordinarie.
2 Actio preiudicialis reperitur, per quã quis negat ſe libertum.
3 Cognitio, de qua hic, an ſit ſummaria vel ſemiplena.
4 Summaria in iſta cognitiõe probare per iuramẽtũ an ſufficiat.

§. **Solent.** Hic incipit tractare de tertia parte rubrice, ſcilicet de alimẽtis preſtandis inter libertos, ⁊ patronos, ⁊ hoc intendit. Liberti cogũtur alere patronos, ⁊ eorum filios, ⁊ parẽtes, ⁊ officio iudicis cognoſcetur an ſit libertus, ⁊ de facultatibus liberti, ⁊ patroni, an cauſam habet re
1 cuſandi. h. d. vſque ad fi. legis. † Not. ꝙ ſententia lata in cauſa ſummaria non facit preiudiciũ ſi agatur ordinarie. ſ. ea. l. ſi vel
2 parẽs, ⁊ j. de re iudi. l. a diuo Pio. §. ſi ſuper rebus. ¶ No. vnã actionẽ preiudicialẽ, per quam quis negat ſe libertũ, ꝙ vt gl. dicit facit vindicando ſe in ingenuitatem. l. circa. ſ. de probatio.
3 ¶ Quero vtrũ † iſta cognitio ſit ſummaria vel ſemiplena, ⁊ dic vt gl. q̃ incipit. ſ. ſummatim, eſt vera opinio gl. ꝑ iſtũ text. q2 ſi cã alimẽtorũ cognoſceret, plene faceret preiudiciũ in alio. l. pen. ⁊ ibi no. ſ. de his q ſunt ſui vel alie. iur. ⁊ l. j. C. ð ord. iud. ¶ Op. C. de iud. l. iudices. vbi dicitur ꝙ plena dꝫ eſſe cognitio. Sol. fal
4 lit hic. Sꝫ hic † q̃ro, an in hac ſummaria cognitione ſufficiat probare per iuramentũ ſicut dicimus in l. theſaurus. ſ. ad exhibẽ. Et Pet. dt ꝙ nõ, bñ per. l. iij. §. cauſe. j. ad Carbo. Pro huius notitia not. tria, ꝙ cauſarũ ſummarũ quedã facit plenum preiudicium, ⁊c. vt plene ſcripſi. ſ. ead. l. §. ſi quis ex his, ⁊ ibi vide.

§. **Utrum.** Querit gl. vtrum liberi libertorum teneantur alere patronos, ⁊ vtrum patroni teneantur alere filios liberti, dic vt in glo. ⁊ bene.

1 ☞ Vaſallus vaſalli mei, vaſallus meus non eſt.

1 §. **Si quis a liberti.** Primum dictũ facit in argumentũ, ꝙ † vaſallus vaſalli mei non eſt meus vaſallus. De quo eſt gl. in l. de acceſſionibus. infra de diuerſi. ⁊ tẽpo. preſcrip. ⁊ ibi dedi ibi concordan. Ad ſecundum dictum quero, in quo perdatur ius patronatus, quando quis manumittit ex cauſa fideicommiſſi: Et dic vt in gl. tamen intelligas ꝙ non cogitur alere patronum, niſi ſit filius patroni. l. qui ex cauſa. infra de bon. lib. ¶ Quero, quid in eo qui eſt emptus nũmis ſuis, dic vt in glo.

1 ☞ Eccleſia qualiter teneatur alere patronum.

§. **De alimentis.** Querit Iacob. de Aret. quid ſi mulier nõ habet vnde viuat: Reſpondeo, ꝙ tunc condemnatur vir inſolidum, argu. huius §.
1 ⁊ dixi in l. maritũ. ſ. ſoluto matrimonio. Querit Dyn. † an preſbyter eccleſie teneatur alere patronum eccleſie, ſi eſt inops, ⁊ dicit ꝙ ſic, ſi ſibi ſupereſt, alias ſecus, vt hic.

LEX VII.

Alimenta. Si patronus liberto denegat alimenta perdit iuſpatronatus: ſi libertus patrono redigetur in ſeruitutem, hoc dicit.

2 ☞ Vaſallus alimentat dominum.
3 Filius emãcipatus denegans alimenta, reuocatur in poteſtatẽ.

§. **Imperatoris.** Oppo. C. de lib. cauſa. l. ſolo. Sol. dicit gl. dic vt ibi, ⁊ bene dicitur hic in fi. emptori addicentur. Querit. hic gl. ſꝫ qd vendetur: ⁊ gl. dicit, ꝙ libertus factus ſeruus per ingratitudinem predictã. Et iſtã tenet Dy. Sꝫ iſta nõ videtur vera, q2 tex. dicit ꝙ a preſide, ⁊ ſic nõ ipſe patron⁹, qð nõ eſſet dubiũ ſi eſſet ſeru⁹. Alij dicunt ꝙ vendetur libertus, vel verius iuſpatronatus, vt ⁊ filius vendit. Et vide d. gl. fi. q̃ incipit, vel ꝑ ſaltẽ, ibi, ſed quid. q̃ opin. eſt vera. ſꝫ vltima opin. nõ videtur vera: q2 text. preſupponit, ꝙ redigatur in ſeruitutẽ. quomodo ergo vendet libertus: Preterea text. vult ponere ꝙ ſit maior pena, ⁊ ſi ius liberti venderetur eſſet minor. Qualiter ergo ſaluet iſta gl. dic ꝙ ſecunda procedit ſꝫ princ. qñ dicit tex. admoneãtur, ꝙ ſi hoc modo non ſint cõmoniti actũ videtur ꝙ vendat iuſpatronatus. Si autẽ intelligitur, ꝙ admoneantur, id eſt, corrigantur. tunc procedit prima opin. ¶ Inducitur ⁊ in arg. an donatari⁹ teneat alere donantem, ⁊ gl. ſunt varie, ſeu contrarie in l. vlt. C. de re. do. ⁊ j. de reg.
2 iur. l. in condemnatione. dic vt no. per Cyn. in d. l. fi. ¶ Querit
a Dyn. † vtrũ vaſallus teneatur alere dominum: ⁊ videtur ꝙ ſic, a argu. huius l. Preterea vaſallus tenetur dominum defendere, vt col. x. que ſit for. fid. c. j. ſed ſi non preſtat alimenta, videtur necare. ſ. eod. ergo tenetur eum alere, gl. tangit in l. ſolo. C. de lib. cau. facit gl. in dicto ca. j. de for. fid. ⁊ hoc not. Spec. in tit. qui fi. ſint legi. §. j. verſi. ſed nunquid dominus. ¶ Quero † an filius emancipatus, qui denegat alimenta, reuocetur in poteſtatem, ⁊ Iacob. de Aret. dicit ꝙ ſic, argumen. huius. §. ⁊ l. j. C. de ingra. li. ⁊ j. de iure pat. l. ingratus.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Videtur ꝙ ſic. De hoc per Bald. in l. j. §. ſed ſcimus. C. de Lati. liber. tollen. ⁊ Bart. in tract. de alimentis.

LEX VIII.

1 ☞ Actio reperitur preiudicialis negatiua.
2 Filiationis in quaſi poſſeſſione non exiſtens, non alitur.
3 Preiudicialis actio, per quam nego aliquã eſſe vxorem meam.

SI neget. Iſta lex habet tres lect. ⁊ vno modo legit Iacob. de Are. vt recitat Cy. C. eo. l. fi. ꝙ filius petit alimẽta a patre, ⁊ pendẽte ſummaria cognitione filius obtinuit, quare pater cogitur nũc pater agit preiudiciali, dicens illum non eſſe filiũ legitimũ, cum mater fuerit ſerua alterius, ⁊ ſic non vxor: an illa pronunciatio in alimẽtis preiudicet in filiatione: Certe nõ In tex. ibi, interim, id eſt, pendente cã ſuper actiõe preiudiciali, in qua dꝫ fieri plena probatio filationis: quia primo fuerat facta ſummaria cã alimentorum, vt dicit Iacob. de Are. ⁊ not. per Cyn. C. eod. l. fi.
1 Et ſꝫ iſtam lect. no. † illud qð dixi tibi in l. iij. §. q2. Plautianũ. ſ. eod. ꝙ inuenitur preiudicialis actio negatiua. Et ſꝫ iſtam lectu. habes, ꝙ iſta lex nihil facit ad illud ad qð allegat gl. hic. ⁊ in l. ſi quis a liberis, §. ſi vel parens. quando dicit tex. nec decernent alimenta, ⁊c. ⁊ ſic intelligit ibi gl. ꝙ pendente cauſa alimentorum debeat ali, qð non eſt verum, imo pendente preiudiciali cauſa. Secundo modo legit eam Dyn. ꝙ hic erat queſtio de matrimonio ⁊ filiatione, quia negabam vxorem, ⁊ filium eſſe ex me natum, interim debet ali: ⁊ ſic facit pro gl. que eſt in §. ſi vel parẽs. in l. ſi quis a liberis. ſ. eo. ¶ Videamus iſtam lectu. Dyn. quomodo erat queſt. de matrimonio ⁊ filiatione: ⁊ oportet dicere quod erat incidẽs, quia petebat filius alimẽta, ego negabam ipſum eſſe ex me natum, ⁊ matrem fuiſſe meã vxorem, ⁊ tunc ponit eum Dyn. grauatum in cauſa filiationis que ſuper eſt, ⁊ agitatur in eodem iudicio. Certe pendente iſto iudicio cogitur pater alere filium. Eſt ne vera iſta lectura: Certe ſi eſſet vera, tũc ſequeretur abſurditas, quia quilibet ribaldus poſſet ire ad vnũ diuitẽ hominẽ, ⁊ facere q̃ſtionẽ filiatiõis: q2 interim deberet alimẽtari. Et idẽ tenet gl. in l. vlt. C. eo. Ut ergo ceſſet iniquitas, intellige gl. q̃ eſt in l. ſi q̃s a liberis. §. ſi vel parẽs. ⁊ aliã q̃ eſt in l. vlt. C. ð alen. li. ⁊ hãc l. ſꝫ iſtã lect. ꝙ põt eſſe verum in vno caſu, qñ q̃s eſt in quaſi poſſeſſione filiationis, ꝙ interim debeat ali, alias
a non. l. j. §. idem Iulianus. ſ. eodem. ſed ſi † non eſt in quaſi poſſeſſione filiatiõis. tũc nõ debet ali, niſi precedente aliqua cognitione, vt l. j. §. ſi ea. infra de ventre in poſſeſſ. mitten. ⁊ l. iij. §. cauſe. infra ad Carbo. ¶ Tertio modo legitur vt Dyn. tãgit hic, ꝙ erat queſtio de matrimonio, de filiatione non principaliter, ſed an eſſet legitimus, interim tenetur eũ alere. ⁊ Dyn. nititur hoc impugnare, quia ſi hoc eſſet verum, cauſa alimentorum nõ põt ſubeſſe: quia ſi pronunciatur eſſe matrimoniũ, ſequitur qð ſit filius legitimus ⁊ ſi pronũciatur ſeruus, cogitur eum alere vt filium, ⁊ ſeruum ſuum, ⁊ ſic cauſa alimentorum nõ poterit ſubeſſe Sꝫ dico qð Dynus arguit ab inſufficienti partium enumeratione, q̃a lex nõ dicit de ancilla ſua vel alterius: quia ſi eſſet ancilla alterius tunc non cogeretur pater alere illum ſeruum extranei,
3 ſed dominus eius, ⁊ ſic poteſt procedere. ſꝫ iſtã lecturã. † habemus nouam preiudicialem actionẽ, ſcilicet qð nego te eſſe vxorẽ meam. Et ita ponit Dynus in §. quia Plautianum. Vide Spe
a cul. qui ponit in titulo de ſponſa. ¶ Ultimo a Dynus iſtam le
4 gem inducit in argumentum ad queſtionem. † Alicui mouetur queſtio de prebenda, an interim debeat ali ex ea: Et certe ſic. ſi eſt in poſſeſſione ipſi⁹ prebende. Et ꝑ hoc l. fi. C. ð ordi. cog. ⁊c.

ADDITIO.

a ¶ Ultimo. Adde an Abbas expulſus poſſit facere pactum de rebus monaſterij, ⁊ debeat alimentari, vide Bald. in conſilio cccij. volum. v. incip. ad euidentiam.

LEX VIII.

1 Heredibus patris ⁊ auo materno ſuperſtitibus, a quo poſſunt alimẽta peti. Quid ſi aliq̃s habeat patrẽ ⁊ filiũ diuites. n.

No